

**Stichting Lumens
te Eindhoven**

Jaarrapport 2022

INHOUDSOPGAVE JAARRAPPORT 2022

	Pagina
Bestuursverslag 2022	3
Jaarverslag 2022 Raad van Toezicht	17

FINANCIEEL JAARVERSLAG

Financiële positie	21
--------------------	----

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING STICHTING LUMENS

Geconsolideerde balans per 31 december 2022	29
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2022	32
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2022	33
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	34
Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2022	39
Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening per 31 december 2022	44

ENKELVOUDIGE JAARREKENING STICHTING LUMENS

Enkelvoudige balans per 31 december 2022	52
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2022	54
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	55
Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2022	56
Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening per 31 december 2022	62

OVERIGE GEGEVENS

Overige gegevens	65
------------------	----

Bestuursverslag Lumens 2022

1. Inleiding

De wereld verandert, de samenleving verandert.

In een samenleving die steeds verandert, beweegt Lumens mee zodat we aangehaakt blijven bij de steeds veranderende maatschappelijke vraagstukken. Vanuit deze basisgedachte heeft Lumens in 2022 de organisatie 'gekanteld' naar een organisatiestructuur die past bij een samenleving waarin de inwoner echt centraal staat. Deze kanteling, die plaatsvond in 2022, resulteert in een nieuwe manier van werken waarbij we de vraag van de inwoner als uitgangspunt nemen in onze hele dienstverlening.

Lumens wil maatschappelijke vraagstukken integraal oplossen door in onze dienstverlening samen met inwoners en partners bruggen te slaan over de grenzen van onze eigen organisatie heen. Zo werken wij samen aan een inclusieve leefomgeving waarin iedereen mee kan doen.

In 2022 hebben de medewerkers van Lumens zich bijzonder veerkrachtig getoond en daar ben ik als bestuurder bijzonder trots op. De flexibiliteit, creativiteit en betrokkenheid van alle collega's is het echte goud van Lumens. Ik heb er vertrouwen in dat we de uitdagingen van 2023 vanuit eenzelfde inzet het hoofd zullen bieden.

In dit bestuursverslag blikken we terug op 2022. We beginnen met algemene gegevens (§2), gevolgd door de ontwikkelingen in 2022 (§3). Paragraaf 4 bevat gegevens over de financiële situatie van Lumens en in paragraaf 5 kijken we naar de risico's en onzekerheden. We sluiten af met een blik op de toekomst van Lumens.

2. Algemene gegevens

2.1 Juridische entiteit

De organisatie Lumens is een zelfstandig rechtspersoon met de stichting als juridische entiteit en heeft de ANBI-status. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 17130412.

2.2 Doelstelling en diensten

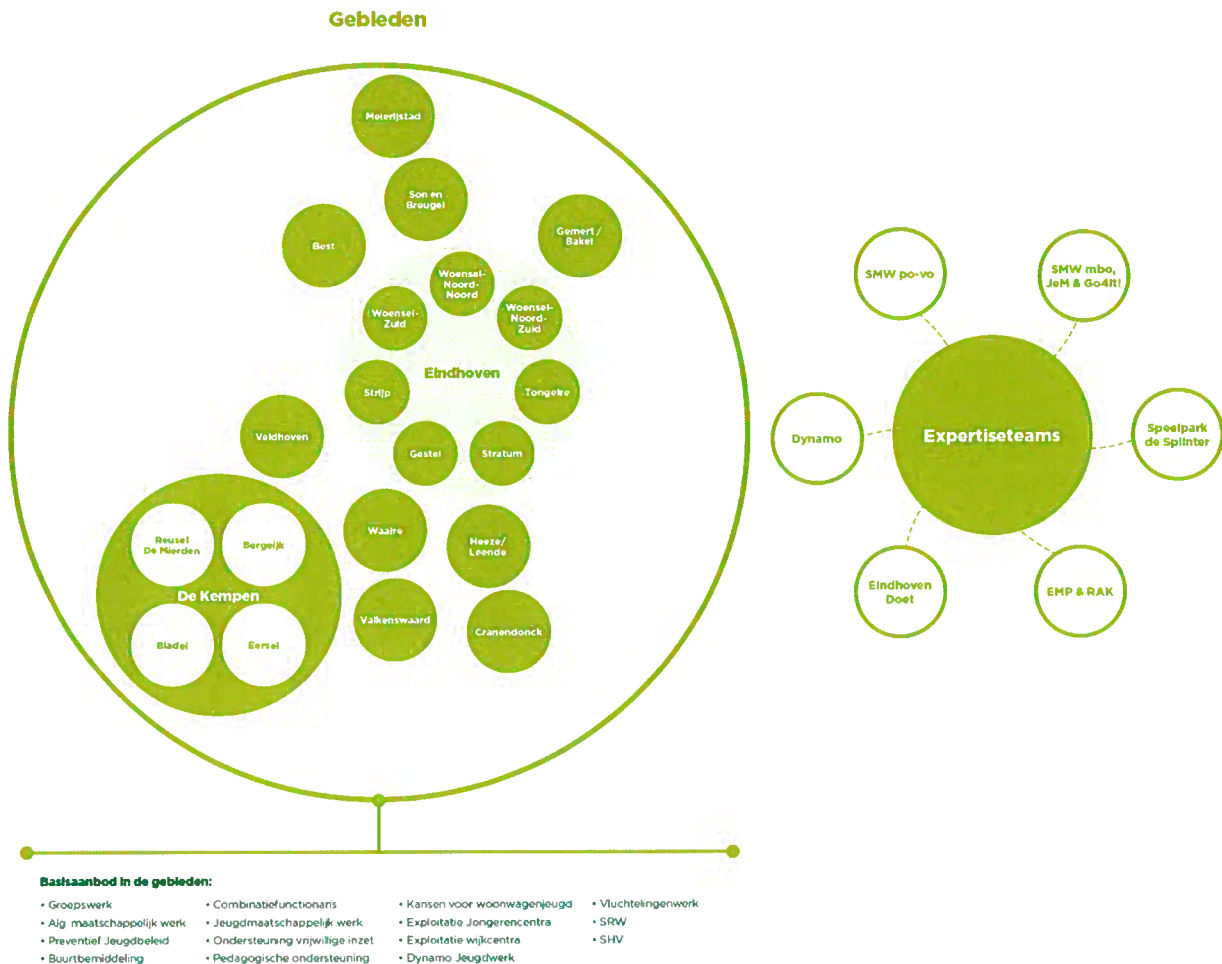
Lumens is een brede welzijnsorganisatie gericht op het bevorderen van maatschappelijke en economische zelfstandigheid van mensen. De diensten van Lumens komen voort uit een van de volgende maatschappelijke thema's:

1. Armoede en meedoen
2. Opvoeding en gezin
3. Talentontwikkeling en jeugd
4. Veilige omgeving en tolerantie

2.3 Werkgebied

Het werkgebied beslaat onderstaande gemeenten. Hier werken 20 multidisciplinaire teams die vanuit hun opdracht werkzaam zijn in de sociale basis. Daarnaast zijn er 6 expertiseteams die een categorale opdracht hebben.

Onderstaand plaatje geeft inzicht in de betrokken gemeenten van Zuidoost-Brabant, de gebiedsgerichte teams, de expertiseteams en de basisdiensten van Lumens.

2.4 Organogram

Het organogram van Lumens komt aan de orde in paragraaf 3 – Organisatieontwikkeling.

2.5 Dichtbij inwoners

Inwoners worden zoveel mogelijk dicht bij huis ondersteund. Ontmoeting kan plaatsvinden in één van de zeven wijkcentra van Eindhoven en in één van de vijftien jongerencentra in Eindhoven en Best. Daarnaast ontmoeten medewerkers van Lumens inwoners op andere wijklocaties, op scholen en in hun directe leefomgeving. Daar zijn medewerkers laagdrempelig vindbaar aanwezig. Zij kennen de inwoners in de wijken en inwoners kennen hen.

2.6 Missie en visie

Voor Lumens is het vanzelfsprekend dat ieder mens het liefst zelfstandig en in eigen regie functioneert en daarmee 'eigenaar' van het eigen leven is. Dit is hoe wij allemaal graag ons leven

leiden. Dat is dan ook de basishouding waarmee we 24/7 voor inwoners klaarstaan. Er is aandacht voor de behoefte die een inwoner heeft en voor de dingen die wél goed gaan. De onderscheidende rol die Lumens heeft is dat professionals en vrijwilligers van Lumens altijd oog en oor hebben voor de vraag achter de vraag en daarmee voor de context van de inwoner. Vanuit een signaleringsfunctie halen ze de (maatschappelijke) vragen op en leveren daarmee waardevolle input om het sociale beleid in gemeenten vanuit de behoefte van de inwoner te vertegenwoordigen. Ze handelen vanuit onze 4 kernwaarden veerkrachtig, verbonden, vindingrijk en vertrouwen en met een proactieve houding. Zij ontmoeten inwoners overal, on- en offline, en zijn dan gericht op mogelijkheden om daar waar nodig sociale samenhang te versterken. Ook concrete maatschappelijke vraagstukken zoals opvoeding, geld, relaties en inkomen worden vanuit talentontwikkeling en de kracht van sociale cohesie aangepakt, zodat er een duurzame, veerkrachtige en zelfredzame samenleving ontstaat waarin iedereen mee kan doen.

Onze missie is dan ook:

Met elkaar bouwen aan een sociaal veerkrachtige samenleving.

Met sociale veerkracht bedoelen we:

- a) het vermogen van mensen en gemeenschappen om met veranderingen om te gaan en
- b) de toegang tot hulpbronnen die ze daarbij nodig hebben.

Het vermogen van mensen is hierbij te onderscheiden in drie vormen:

Zelf redzaam: de mate van regie over het eigen leven.

Samen redzaam: de mate waarin men het sociale netwerk kan/wil inzetten.

Community redzaam: de mate waarin (men verwacht dat) de directe omgeving een maatschappelijke opgave kan aanpakken.

3. Ontwikkelingen in 2022

3.1 Algemeen

2022 heeft in het teken gestaan van meerdere crises, een situatie die in 2023 naar alle waarschijnlijkheid niet verandert. In het begin van het jaar waren er nog volop maatregelen in het kader van Covid-19. In het voorjaar ging de samenleving weer open. Voor inwoners betekende dit dat fysieke ontmoetingen weer mogelijk waren. Wijk- en jongerencentra gingen weer open, de dienstverlening kon weer als vanouds worden opgepakt, met behoud van de goede dingen die hybride werken met zich meebracht. Covid-19 heeft een grote wissel getrokken op het welzijn van met name jeugd en jongeren. We zagen een toename van vragen van jongeren in het voortgezet onderwijs en mbo die begeleiding nodig hadden. De vraag naar schoolmaatschappelijk werk van Lumens nam toe. Ook zagen we tijdens de pandemie onderwijsachterstanden ontstaan, omdat - vooral in stedelijk gebied - het thuisonderwijs zeer moeizaam was door praktische problemen (geen internet, geen laptop) in combinatie met soms grote(re) gezinnen, waarbij de mogelijkheid van ouders om de kinderen te begeleiden beperkt was. Door jeugd- en jongerenwerkers is hier extra alert op ingezet en ondersteuning geboden.

In februari 2022 volgde de oorlog in Oekraïne: er kwam een stroom vluchtelingen op gang voor wie alle deuren opengingen, naast de reeds bestaande vluchtelingenstroom. De opvangcentra raakten overvol en ook in onze veiligheidsregio vond tijdelijke opvang plaats. De schrijnende situatie ontstond dat in onze regio circa 250 vluchtelingen uit alle landen iedere zes weken in andere

gymzalen verbleven. Tijdens twee van deze opvangperiodes heeft Lumens activiteitenprogramma's voor kinderen geboden in Waalre en in Best.

Daarnaast heeft Lumens vanuit het Expertisecentrum Mensenhandel en (jeugd)Prostitutie (EMP) veel aandacht besteed aan preventie van mensenhandel en (jeugd)prostitutie. Op de (provisorische) opvanglocaties voor vluchtelingen waren (minderjarige) vluchtelingen lang niet altijd veilig of beschermd tegen mogelijke uitbuiting. Inzet van medewerkers van EMP, gericht op preventie, was daardoor helaas noodzakelijk.

Als gevolg van deze oorlog kregen we te maken met een energiecrisis. Dit raakt de inwoners hard in hun portemonnee en met name diegenen die het kwetsbaarste zijn. De armoedeval tekende en tekent zich steeds sterker af. Mensen met een inkomen tot 20% boven bijstandsniveau konden een beroep doen op hulp, maar ook mensen met een inkomen daarboven konden niet meer rondkomen door de stijging van de kosten voor het dagelijkse levensonderhoud en de energieprijzen. Bij Lumens is in 2022 steeds vaker een beroep gedaan op sociaal raadsliedenwerk (een verdubbeling van de wachtlijst in één maand in het najaar van 2022) en schuldhelpverlening. Inmiddels is de vraag om uitbreiding door de gemeente gehonoreerd voor 2023.

Naast individuele hulpverlening heeft Lumens vanuit partnership samen met gemeenten nagedacht over passende maatregelen: alle gemeenten in ons werkgebied hebben maatregelen getroffen om de eerste nood te lenigen bij financiële problemen van inwoners. De maatregelen variëren per gemeente. Lumens vervult, vanuit de vraag van gemeente, haar rol vanuit partnership en de signalen uit de praktijk helpen om thema's als (plotselinge) armoede te agenderen.

Daarbovenop is er ook nog sprake van een crisis op de woningmarkt die van grote invloed is op het leven van inwoners. Volwassenen zijn soms genoodzaakt (te) lang in spanningsvolle relaties samen te leven. Jongeren kunnen het huis niet uit en kunnen een volgende stap naar zelfstandigheid niet zetten omdat er geen betaalbare woningen beschikbaar zijn. Er is een toename van dak- en thuislozen onder jongeren, die soms onder de radar blijven. Het grote tekort aan woningen heeft een forse impact op de leefwereld van mensen. Deze problematiek zorgt voor een toename van vragen op het gebied van begeleiding en ondersteuning.

Al deze grote maatschappelijke ontwikkelingen doen een beroep op de veerkracht van inwoners, van medewerkers en van overheden. Steeds moesten en moeten zij zich opnieuw verhouden tot veranderde omstandigheden. Lumens is in staat gebleken snel in te spelen op een veranderende maatschappelijke vraag: in relatie tot actuele problematiek heeft Lumens - waar mogelijk - vragen adequaat opgepakt. Medewerkers van Lumens hebben hierin flexibiliteit en veerkracht getoond. Ik kijk met trots terug op hoe de medewerkers van Lumens dit gedaan hebben in 2022. We zijn de grote uitdagingen waar we voor stonden én staan aangegaan. We hebben naast inwoners en naast gemeenten gestaan en samen gekeken hoe we de ontwikkelingen konden opvangen met elkaar. De vele crises zullen zich helaas voortzetten in 2023. Vanuit Lumens zijn we ons bewust van de rol die we hierin vervullen.

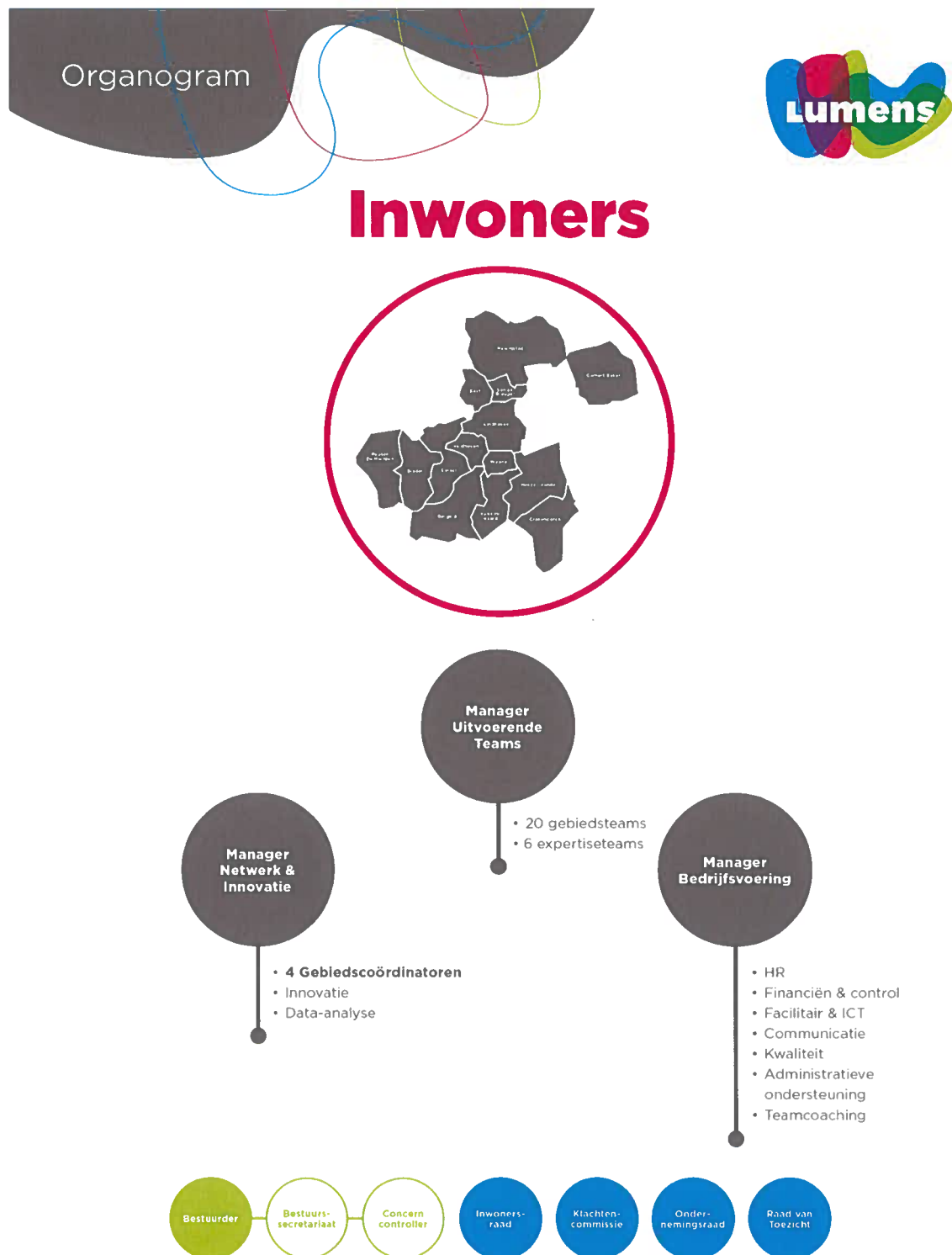
3.2 Strategisch meerjarenplan

Het strategisch meerjarenplan van Lumens bestrijkt de periode 2019 – 2022. Het laatste jaar van deze periode, 2022, heeft primair in het teken gestaan van de herinrichting van de organisatie als laatste stap in het implementeren van de meerjarenstrategie. De organisatie is nu zo ingericht dat medewerkers hun expertise optimaal kunnen inzetten voor inwoners en kunnen inspelen op wat zij aan vraagstukken zien in de samenleving. Het strategisch meerjarenplan is verlengd met een jaar, zodat Lumens in 2023 de ingezette ontwikkelingen kan bestendigen.

3.3 Organisatieontwikkeling

2022 heeft, zoals gezegd, grotendeels in het teken gestaan van de kanteling van de organisatie. Een kanteling naar een organisatiestructuur en werkwijze die passen bij een samenleving waarin de inwoner écht centraal staat.

Hoe ziet Lumens er nu uit:

Cluster Uitvoerende Teams:

Dichtbij de inwoners en samenwerkingspartners werken we nu met 20 multidisciplinaire teams gebiedsgericht aan onze opdrachten. Deze gebiedsteams worden vraaggericht ondersteund door 6 expertiseteams. Dit maakt ons optimaal flexibel in het op maat beantwoorden van de lokaal heersende maatschappelijke vraagstukken.

De gebiedsteams worden ondersteund door het cluster Bedrijfsvoering en het cluster Netwerk & Innovatie.

Cluster Bedrijfsvoering: hierin zijn alle ondersteunende diensten gepositioneerd, zoals Finance en control, HR, ICT, Communicatie en Facilitaire dienstverlening.

Cluster Netwerk & Innovatie: vier gebiedscoördinatoren zijn verantwoordelijk voor de opdrachten in ons werkgebied en het vormen van de gebiedsagenda samen met inwoners, netwerkpartners en uitvoerende teams. Daarnaast richt Netwerk & Innovatie zich op data-gestuurde doorontwikkeling van onze diensten op basis van de informatie uit de gebiedsagenda's. Ook innovatie vindt plaats vanuit dit cluster en vanuit een innovatieagenda.

Management

Met optimale regelruimte van de teams als uitgangspunt is onze (voorheen) topstructuur ook aangepast. Het management bestaat nu uit 3 MT-leden en een bestuurder, ondersteund door een bestuurssecretaris.

Alle professionals in de uitvoerende en ondersteunende teams zijn geschoold in een tweedaagse kick-off in het laatste kwartaal van 2022 om de optimale eigen regelruimte te leren kennen en ervaren. In deze training is ook het kort-cyclisch werken middels de PDCA-cyclus aan bod gekomen. Deze manier van werken maakt de teams flexibel om in te spelen op actuele vraagstukken en maken de resultaten van de werkzaamheden zichtbaar en meetbaar. De teams werken vanuit zelfstandigheid: optimale regelruimte. Zij hebben eigen autonomie en verantwoordelijkheden binnen vooraf gestelde kaders.

We hechten waarde aan een goede cultuur van samenwerken. Dat vinden we zowel binnen Lumens als daarbuiten van belang. Daarom hebben we voor de teams van Lumens teamcoaches ingezet die samen met die teams verantwoordelijk zijn voor die aanspreekcultuur, een gezonde werkomgeving en de spirit om voor de inwoner professionele kwaliteit te leveren.

3.4 Professionalisering en Innovatie

De medewerkers van Lumens werken in een groot geografisch gebied en op veel verschillende locaties. Dat heeft tot gevolg dat 'kruisbestuiving' van kennis en kunde vaak niet spontaan plaatsvindt. Om toch te leren van elkaar en elkaars best practices over te kunnen nemen, hebben we in 2022 het thema innovatie in de steigers gezet. Een belangrijk onderdeel van innovatie in 2022 was de digitalisering van het jeugd- en jongerenwerk. Tijdens de Covid-periode heeft de online en offline presence van jeugd- en jongerenwerkers dan ook een hoge vlucht genomen. Het effect daarvan is dat jongeren gemakkelijker bereikbaar zijn en snel en eenvoudig aansluiting kunnen vinden bij jeugd- en jongerenwerk. Deze en andere innovaties zullen in 2023 verder uitgebouwd worden in de innovatieagenda.

Daarnaast heeft Lumens in het kader van professionalisering gekozen voor SkillsTown als online leerplatform. Dit zal in 2023 toegankelijk gemaakt worden voor alle medewerkers.

3.5 Netwerkorganisatie

In 2022 heeft Lumens zich doorontwikkeld naar de netwerkorganisatie die zij wil zijn. Een belangrijke doelstelling in onze strategie, want een antwoord op de huidige grote maatschappelijke opgaven kan en wil Lumens nooit alleen geven. Lumens is zich bewust van haar expertise en ook van waar deze eindigt. Wij zetten dan ook in op intensieve samenwerking met inwoners, opdrachtgevers en netwerkpartners om te komen tot een integraal antwoord op maatschappelijke vraagstukken. Dit vraagt van alle betrokkenen dat je organisatiebelang overstijgend kijkt, denkt en organiseert en elkaars expertise op waarde weet te schatten.

De marktwerking heeft in het sociaal domein lange tijd de boventoon gevoerd. Daardoor raakte het speelveld van het sociaal domein sterk gefragmenteerd en is het een uitdagende opgave om vanuit expertises samen te werken met maatschappelijke partners en concurrentie en protectionisme achter je te laten.

Vanuit deze gedachte van organisatiebelang-overstijgende samenwerking, participeert Lumens onder andere in Pact Woensel-Zuid en Vitaal in Brainport.

Pact Woensel Zuid:

Dit is een 20 jaar durende aanpak van de gemeente Eindhoven om problematiek in Woensel-Zuid duurzaam aan te pakken. Woensel Zuid is een gebied dat op heel veel fronten minder scoort dan het stedelijk gemiddelde. Er is meer armoede, de gezondheidssituatie van inwoners is slechter dan in andere wijken: mensen leven ongezonder en daardoor korter. In het pact participeren inwoners en tal van maatschappelijke organisaties. Samen met de gemeente werken zij samen onder de noemer Pact Woensel Zuid om een rol te spelen bij een lange-termijn opgave en aanpak in het gebied.

Lumens is een van de deelnemers met een kwartiermakersrol in dit pact.

Vitaal in Brainport:

Vitaal in Brainport is een uitwerking van het GROZzterdam gedachtegoed. Hierbij draait het om het feit dat ondanks onze uitstekende gezondheidszorg, mensen zich niet gezonder gaan voelen en dat de verschillen in mate van gezondheid onderling per bevolkingsgroep verder toenemen. Dit vraagt om een andere kijk op gezondheid, gezondheidszorg en welzijn. Er zijn ingrijpende en duurzame veranderingen nodig binnen het zorgstelsel, de samenleving en de financiering van zorg. De Brainport-regio gaat deze uitdaging aan onder de naam 'Vitaal in Brainport'.

3.6 Medewerkers

2022 heeft ook van medewerkers de nodige veerkracht gevraagd. Het was een turbulent jaar voor hen. Het soms complexe thuiswerken trok een wissel op de balans tussen werk en privé. De geschetste maatschappelijke ontwikkelingen maakten dat medewerkers snel moesten (en wilden) inspringen op actuele situaties. Het werk werd in 2022 ook zwaarder: inwoners kwamen met complexere problematiek, onder andere door personeelstekort in de zorg en het daaraan gerelateerde zorginfarct. De druk op het werken in de sociale basis nam daardoor toe. Daarnaast hebben medewerkers de kanteling naar een nieuwe manier van werken binnen optimale eigen regelruimte ervaren. Nu vraagt een veranderproces op zich al om een investering van medewerkers: in combinatie met de pandemie werd extra een beroep gedaan op hun veerkracht. Een groot aantal medewerkers gaf in het medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO) in 2022 dan ook aan overbelasting te ervaren. Het thema belasting - belastbaarheid kwam daarmee prominent op de agenda in 2022.

Bij Lumens waren per 31 december 2022 284 medewerkers in dienst: 176 medewerkers hebben een vast contract, 108 een tijdelijk dienstverband. De verhouding vrouwen / mannen bedraagt 2:1.

Het ziekteverzuim in 2022 was gemiddeld 6,3% en is daarmee gestegen ten opzichte van vorig jaar (2021: 4,9%). Landelijk was het ziekteverzuim in zorg en welzijn 6.8% t/m Q3 2022 (www.sociaalwerk-werkt).

Waar de arbeidsmarktkrapte zich in veel sectoren al scherp aftekent, heeft Lumens in 2022 nog geen tekort aan medewerkers gekend, waardoor de continuïteit van onze dienstverlening niet onder druk heeft gestaan. Ook Lumens zal in 2023 en volgende jaren waarschijnlijk wel te maken krijgen met een tekort aan professionals.

Door de gevolgen van de crises voor inwoners is de vraag naar sociaal werk toegenomen. Die toename uit zich ook in werkdruk voor medewerkers. Dit wordt nog versterkt door maatschappelijke partners die al wél onder druk staan door een tekort aan arbeidskrachten. Voor Lumens én de partners is het een uitdaging om deze gaten bij de organisatie zelf of bij partners 'dicht te lopen'.

Lumens heeft in 2022 meer gebruik gemaakt van zzp-ers en merkt de tendens dat professionals zich vanuit een zzp-positie aanbieden. Als deze trend zich voortzet, zal dit op lange termijn effect hebben op de kostprijs.

3.7 Vrijwilligers

Vanuit onze missie en visie staan wij dicht bij inwoners. Waar mogelijk werken medewerkers van Lumens samen met vrijwilligers die zich verbonden voelen met de inwoners voor wie wij werken. Op dit moment zijn er binnen Lumens 526 geregistreeerde vrijwilligers.

De aard van het vrijwilligerswerk is de afgelopen jaren zo veranderd dat lang niet alle vrijwilligers zich als zodanig bij ons inschrijven. Het karakter van de vrijwillige inzet kenmerkt zich nu door incidentele inzet of een bijdrage aan specifieke projecten. Vanuit een grove schatting kunnen we zeggen dat bij Lumens zo'n 2000 mensen zich op een dergelijke manier verbinden en zich samen met onze professionals inzetten voor hun leefomgeving.

3.8 Kwaliteit

Lumens staat voor een hoge kwaliteit van dienstverlening. Wij willen dat ons werk transparant, navolgbaar en overdraagbaar is. Om dit te kunnen blijven realiseren werken wij met het kwaliteitssysteem ISO 9001. Daarbij heeft Lumens gekozen voor een waarderende audit, vanuit het CIIO (Certificeerder voor professionele dienstverlening). Lumens heeft reeds enkele jaren dit kwaliteitskeurmerk. In 2022 heeft er een externe audit plaatsgevonden en is de CIIO-certificering verlengd.

Wat betreft schuldhulpverlening werkt Lumens vanuit de kaders van de NVVK. De NVVK-audit in 2022 is, ook met de aangescherpte kaders, succesvol verlopen en het certificaat is voor 3 jaar verlengd.

Lumens heeft de hoogste trede (3) op de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO). Dit betekent dat Lumens op een duurzame wijze een maximale bijdrage levert op het gebied van sociaal ondernemen.

3.9 Inwonerraad

In 2022 heeft de Cliëntenraad zich doorontwikkeld naar Inwonersraad. Echter, het aantal deelnemers aan deze raad is drastisch teruggelopen. Eind 2022 zijn acties uitgezet om te komen tot een voltallige Inwonersraad, om in 2023 weer volop mee samen te kunnen werken. De Inwonersraad is van groot belang om ook vanuit inwonersperspectief te kunnen kijken naar de dienstverlening van Lumens.

3.10 Ondernemingsraad

In 2022 is er een intensieve samenwerking geweest tussen bestuur en Ondernemingsraad. Het passend maken van de organisatie, aansluitend bij de strategie, heeft een waardevol adviestraject met zich meegebracht. De OR heeft haar achterban veelvuldig geraadpleegd alvorens over te gaan tot een advies. Als bestuurder geeft mij dit het vertrouwen dat het OR-advies de stem van de medewerker vertegenwoordigt. De samenwerkingsrelatie met de OR kenmerkt zich door een open en constructief kritische dialoog.

3.11 Raad van toezicht

De raad van toezicht bestond in 2022 uit de volgende leden:

Ed Rutters	Voorzitter	
Barbara Geurtsen	Vice-voorzitter	afgetreden per 30-06-2022
Lilian Linders	Lid, vice-voorzitter vanaf 1-7-2022	
Jaap van der Pol	Lid	
Arlène Denissen	Lid	
Bas Martens	Lid	toegeleden vanaf 1-7-2022

Barbara Geurtsen heeft per 30 juni 2022 afscheid genomen in verband met het verstrijken van twee zittingstermijnen. Per 1 juli 2022 is Bas Martens benoemd als rvt-lid.

4. Financiën

4.1 Financieel

Nadat de jaren 2020 en 2021 in het teken stonden van Covid-19, hebben we dat in 2022 voor het grootste deel achter ons kunnen laten. De locaties die Lumens exploiteert, de wijkcentra, jongeren centra en Speelpark De Splinter, konden weer open als vanouds.

Eerder in dit bestuursverslag noemde we al dat Covid-19 een grote wissel heeft getrokken op het welzijn van met name jeugd en jongeren. De vraag naar begeleiding nam toe. Dit, en daarnaast ook de extra vragen aan Lumens als gevolg van de opvang van vluchtelingen en de armoedeval, zorgde in 2022 voor extra opdrachten voor Lumens.

Lumens is voor een groot gedeelte voldoende flexibel om ook in de kosten bij te kunnen sturen, maar dit geldt wat minder voor de wijkcentra, want zij zijn voor een heel groot deel afhankelijk van de verhuur- en horecaopbrengsten. Door de gemeente Eindhoven is vanuit de subsidieregeling 'Aanvullende noodmaatregelen maatschappelijke partners Sociaal domein wegens Covid-19 crisis' in het eerste kwartaal van 2022 nog € 45.000 gecompenseerd voor het financieel tekort bij de wijkcentra in deze periode.

In 2021 was voor de door Covid-19 uitgestelde deskundigheidsbevordering een bestemmingsreserve gevormd van € 145.000. Dit bedrag is in 2022 ingezet om de deskundigheid, doorontwikkeling en verbinding weer op het gewenste niveau te krijgen. De bestemmingsreserve is daarmee in 2022 volledig ingezet.

Met de gemeente Eindhoven is afgesproken om met ingang van 2021 voor de exploitaties van Dynamo, Jongerencentra, Wijkcentra en Speelpark De Splinter een egaliseringsreserve te gaan hanteren. Het doel van de egaliseringsreserve is om de positieve resultaten van het ene jaar te kunnen verrekenen met het andere jaar. Binnen de bandbreedte van 10% van de exploitatiekosten wordt een positief dan wel negatief resultaat verrekend met de egaliseringsreserve en hoeft er niet jaarlijks afgerekend te worden met de gemeente Eindhoven. Per balansdatum 1 januari 2022 betrof de egaliseringsreserve € 46.000. Begin 2022 is op verzoek van gemeente Eindhoven nog € 16.500 aan de egaliseringsreserve toegevoegd (resterend resultaat 2021 van Speelpark De Splinter dat voorzien was om terug te betalen). Het financieel resultaat van de exploitaties over 2022 betrof € 29.000 negatief, dit is verrekend met de egaliseringsreserve. De egaliseringsreserve bedraagt per 31 december 2022 € 33.500.

Het resultaat in 2022 bedraagt € 129.000 negatief. Na de verrekeningen met de bestemmingsreserve en egaliseringsreserve is er een bedrag van € 28.000 toegevoegd aan de algemene reserve.

4.2 Continuïteit

Het weerstandsvermogen (zijnde het eigen vermogen gedeeld door de totale opbrengsten) en de algemene reserve bedragen per balansdatum respectievelijk 9,3% en € 1.917.000. Dit betekent dat het weerstandsvermogen ten opzichte van 2021 procentueel licht gedaald is (2021: 10%). Het weerstandsvermogen bevindt zich daarmee nog op een comfortabel niveau voor een gedegen bedrijfsvoering en om in een crisissituatie voldoende buffer te hebben om financiële verliezen op te kunnen vangen. De liquiditeitspositie is ruim voldoende om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

4.3 Begroting 2023

De financiële situatie is stabiel en de afgelopen jaren nemen de opbrengsten jaarlijks toe. De begroting voor 2023 is sluitend, met dien verstande dat er rekening gehouden is met een compensatie voor de enorme (energie)kostenstijging vanuit de gemeenten, waarvoor Lumens maatschappelijk vastgoed exploiteert.

Begroting 2023	
Opbrengsten	21.876.015
Kosten	21.876.015
Lonen & salarissen	13.780.058
Overige personeelskosten	1.530.957
Activiteitskosten	1.174.585
Inkoop horeca	267.084
Huisvestingskosten	2.703.932
Kantoorkosten	1.261.092
Algemene kosten	626.413
Afschrijvingen	361.894
Innovatiekosten	170.000
Eindtotaal	0

In deze begroting voor 2023 zijn de opbrengsten met 2,8 miljoen toegenomen ten opzichte van de begroting 2022. Deels betreft dit nieuwe opdrachten, deels indexering op lopende opdrachten en er is rekening gehouden met een extra compensatie vanuit gemeenten, waarvoor wij maatschappelijk vastgoed exploiteren, voor de (energie)kostenstijgingen. Daarnaast is er nog een omzettarget van € 425.000 in de begroting opgenomen.

In 2023 wordt nog extra capaciteit ingezet om de in 2022 ingezette kanteling van de organisatie verder te bestendigen. Extra teamcoaches gaan de teams hierbij ondersteunen.

Investerings (€ 614.000) die begroot zijn voor 2023 hebben voor het grootste gedeelte betrekking op Dynamo en de wijk- en jongerencentra in Eindhoven en Best. De geplande investeringen voor deze locaties en de daarbij behorende afschrijvingslasten zijn opgenomen in de exploitatiebegroting van de locaties. Bij Dynamo wordt voor 2023 rekening gehouden met o.a. een verbouwing van de kantoortuin, inclusief stilleruimtes en kantine, nieuwe vloeren en lichtsets. Voor de wijk- en jongerencentra gaat het o.a. om schilderwerk, vernieuwen van plafonds, vloer en keuken. Ten aanzien van de ICT is o.a. rekening gehouden met het vervangen van het registratiesysteem. Voor deze investeringen is geen extra financiering nodig.

Ten aanzien van het personeelsbestand wordt in 2023 uitgegaan van 190 fte's (in 2022 waren er gemiddeld 182 fte in dienst).

5. Risico's en onzekerheden

Lumens hanteert een risicomijdend beleid. Het nemen van grote financiële risico's met ter beschikking staande maatschappelijke middelen gaan niet samen.

Lumens heeft een integraal risicomanagementsysteem opgezet, waarbij het risicomangement onderdeel uitmaakt van bestaande werkwijzen. Ook werkt Lumens volgens de ISO-norm, waarin ook aandacht is voor risicomangement.

5.1 Strategische risico's

De strategische risico's van Lumens zijn in 2022 niet significant veranderd ten opzichte van 2021. Het betreft meerjarenrisico's.

In 2022 heeft Lumens de stap gezet om zich verder te positioneren als netwerkorganisatie. Dit past bij de ontwikkelingen in de sociale basis. De aanbestedings- en samenwerkingsdynamieken zullen blijven bestaan, maar de ingezette strategische koers geeft geen reden om hierop op een andere manier te gaan reageren. Lumens blijft de ontwikkelingen uiteraard nauwgezet volgen.

Netwerkontwikkeling is momenteel zeer actueel. Het werken vanuit verschillende samenwerkingsvormen vraagt meer tijd en inzet. Het risico bestaat dat er te veel geïnvesteerd wordt in de governance, waardoor de meerwaarde van het inzetten van het complete netwerk voor de inwoner mogelijk onvoldoende benut wordt. Ook is de wil er om gezamenlijk met andere partijen maatschappelijke vraagstukken te beantwoorden, maar de financieringssystematiek vanuit de gemeenten maakt het soms lastig om de expertises te bundelen. Dit zijn onderwerpen die we onder de aandacht blijven brengen.

De economische crisis zorgt voor een krapte op de arbeidsmarkt en voor stijgende kosten. De kans bestaat dat Lumens in de toekomst meer zzp'ers in moet gaan zetten, om de continuïteit van de dienstverlening op peil te kunnen houden. Door de stijgende kosten ontstaat de kans dat de dienstverlening duurder wordt en gemeentelijke budgetten niet evenredig stijgen. Hierdoor kunnen de (financiële) prestaties en uitvoeringsvereisten onder druk komen te staan. Ook bestaat de kans dat op de exploitatie van het maatschappelijk vastgoed financieel verlies wordt geleden als gevolg van de enorme kostenstijgingen. Dit zet mogelijk (op termijn) de continuïteit onder druk wanneer we niet kunnen leveren wat gevraagd wordt.

5.2 Financiële risico's

Het uurtarief voor 2023 is met 3,7% geïndexeerd. Iedere gemeente maakt een eigen keuze in de hoogte van de indexering van de subsidiebudgetten. De subsidiebudgetten voor 2023 stijgen in de meeste gevallen ook minimaal met 3,7% (een enkele uitzondering daargelaten). Indien de subsidie-indexering minder dan 3,7% bedraagt, dan heeft dit tot gevolg dat Lumens in 2023 minder uren in kan zetten op de betreffende opdrachten dan in 2022. Er is dan dus steeds minder inzet mogelijk in de sociale basis. Een onwenselijke en onhoudbare situatie wanneer dit jaarlijks gebeurt. We blijven dit noemen in de gesprekken met de gemeenten die dit betreft. Verder is in de begroting in het algemeen rekening gehouden met 6,4% indexatie van de kosten. Veel bedrijven komen pas na het vaststellen van de begroting met berichtgeving over de daadwerkelijke indexering. In deze tijd van hoge inflatie geeft dit een financieel risico voor 2023.

De CAO Sociaal werk heeft een looptijd t/m juni 2023. In de begroting 2023 is gerekend met een loonkostenstijging van 2% per 1 juli 2023. Pas gedurende 2023 zal duidelijk worden of en zo ja welke verhoging in de nieuwe CAO wordt opgenomen.

Lumens exploiteert als maatschappelijke partner in opdracht van de gemeente Eindhoven het maatschappelijk vastgoed, waaronder de wijkcentra, jongerencentra, Speelpark de Splinter en Dynamo voor de inwoners van gemeente Eindhoven. Inhoudelijk zijn de locaties van groot belang om de transformatie sociaal domein en het versterken van de sociale basis gericht op sociale veerkracht van inwoners te realiseren. Al vele jaren ontvangt Lumens hiervoor een subsidiebedrag. Het exploiteren van het maatschappelijk vastgoed brengt exploitatierisico's met zich mee en de coronapandemie en de huidige energieprijzen zijn daarvan goede voorbeelden. Voor Lumens brengt dit vanwege de hoge inflatie voor 2023 nog grotere risico's met zich mee dan voorheen. Lumens en de gemeente Eindhoven blijven nauw met elkaar in gesprek over de ontwikkelingen. Met ingang van 2021 wordt voor de financiële resultaten van het maatschappelijk vastgoed een egalisatiereserve gehanteerd. Positieve financiële resultaten van het genoemde maatschappelijk vastgoed worden toegevoegd aan de egalisatiereserve. Deze egalisatiereserve dient als buffer om eventuele toekomstige negatieve financiële resultaten op te kunnen vangen.

6. Toekomst

Bijdragen aan zorginfarct

In 2023 zullen we met elkaar na moeten denken hoe we in de sociale basis kunnen bijdragen aan het terugdringen van de effecten van het zorginfarct. In de huisartsenzorg, GGZ, ouderenzorg en thuiszorg zijn de tekorten enorm. Dat vraagt om nieuwe ontwikkelingen en de moed om buiten bestaande paden te treden. Samen met opdrachtgevers, inwoners en maatschappelijke organisaties zullen we moeten zoeken naar oplossingen voor dit enorme vraagstuk. Hoe komen we tot het benutten van het zorgpotentieel in de samenleving? Hoe bewandelen we nieuwe wegen om mensen met elkaar te verbinden? Voor een integrale aanpak van dit soort vraagstukken blijft Lumens zich hard maken als netwerkpartner, die op basis van gecombineerde expertises, complementair aan elkaar, wil samenwerken en niet op basis van het eigen organisatiebelang. Lumens beoogt geen schaalvergroting of verbreding van diensten, maar verbreding van samenwerking op thema's als 'armoede en meedoen' en 'opvoeding en gezin' om zo impact te genereren voor inwoners.

Gebiedsagenda

Wij willen toewerken naar een gebiedsagenda waarin maatschappelijke vragen die door inwoners zijn aangedragen concreet worden gemaakt. Een gebiedsagenda wordt met inwoners, netwerkpartners en opdrachtgevers gemaakt en heeft een meerjaren-scope.

Toekomstige subsidieaanvragen

Met de combinatie van de doorontwikkeling van netwerk-samenwerkingen en het gaan werken met gebiedsagenda's, wil Lumens in de toekomst ook voorsorteren op gezamenlijke subsidieaanvragen/toekenningen. Het kan dan gaan om aanvragen die gericht zijn op een gebied of op een thema. In 2023 verwacht Lumens niet dat opdrachtgevers en partners al zo ver zullen zijn dat 'netwerksubsidie' mogelijk zal zijn. Maar Lumens wil hier wel klaar voor zijn en een dergelijke opdrachtgeving en uitvoering van opdracht agenderen. Dit voorsorteren geeft lading aan de strategische doelstelling: 'samen met partners maatschappelijke vraagstukken aanpakken'.

Medewerkers

Tot nu toe is Lumens een aantrekkelijke werkgever: in 2023 willen we dat blijven! Daarom staat het programma 'Binden en Boeien' hoog op de agenda met focus op ontwikkeling en professionalisering op maat.

Innovatie

Wat innovatie betreft zet Lumens in 2023 in op digitalisering van ons portfolio. We zien, zoals eerder genoemd, dat als gevolg van Covid-19 de online dienstverlening in het jeugd- en jongerenwerk een hoge vlucht heeft genomen. Op de innovatieagenda voor 2023 is daarom de digitalisering van ons portfolio en de on- en offline presentie van dienstverlening een van de speerpunten.

Interne organisatie

Binnen Lumens zal het gaan landen van de herinrichting van de organisatie in 2023 een belangrijk punt zijn. Eind 2022 is de implementatie afgerond, waarna we nu in 2023 een fase ingaan van bestendigen en het uitwerken van de details die zijn blijven liggen. Deze organisatieherinrichting moet leiden tot het in kaart brengen van specifieke vragen die leven in werkgebieden en waar inwoners, opdrachtgevers en partners zich in herkennen en voor in willen zetten.

Veel aandacht zal gaan naar onderlinge samenwerking, de teamontwikkeling, het binden en boeien van medewerkers en de balans tussen werk en privé.

Meerjarenstrategie

2023 zal onder andere in het teken staan van een meerjarenstrategie vanaf 2024, die verdieping gaat geven aan de huidige strategie en die gekleurd zal worden door de contextuele ontwikkelingen in de samenleving. De eerder geschetste multicrisis vragen om een passend antwoord vanuit de brede welzijnsorganisatie die Lumens is. De complexiteit van de maatschappelijke vraagstukken onderbouwt de visie dat Lumens zich als netwerkorganisatie wenst te positioneren.

Hoe ervaren inwoners de dienstverlening

De ontwikkelingen die in 2022 zijn ingezet, met als doel de inwoners echt centraal te stellen en medewerkers hierin te ondersteunen, zal zich in 2023 moeten bewijzen. Begin 2023 zal daarom Fontys Hogeschool het inwonersperspectief op de herinrichting van de organisatie in kaart gaan brengen. Op basis van de resultaten hieruit zullen we hier vervolg aan geven.

Tot slot

Ook in 2023 zal het aantal crises naar verwachting niet verminderen. Dat betekent dat opnieuw en voortdurend een beroep zal worden gedaan op de veerkracht van inwoners, opdrachtgevers en medewerkers. Ook in 2023 zal Lumens zich hard blijven maken voor een sociaal veerkrachtige samenleving. Ik heb er alle vertrouwen in dat wij samen met onze partners in welzijn én zorg in 2023 opnieuw impact gaan creëren voor de inwoners voor wie wij werken.

Jacqueline Vonk,
Bestuurder

Jaarverslag Raad van Toezicht Lumens 2022

TERUGBLIK OP 2022

In dit jaarverslag blikt de raad van toezicht van Lumens beknopt terug op 2022. De onderwerpen die in het bijzonder aandacht hebben gehad komen hierbij aan bod, de samenstelling van de raad en commissies en de overleggen met de verschillende overlegorganen worden toegelicht.

Algemeen - inwoners

In het begin van 2022 konden we COVID-19 langzaam achter ons laten, maar nieuwe zaken die het dagelijks leven van mensen beïnvloeden, dienden zich snel aan: de oorlog in Oekraïne en de energiecrisis die daarop volgde. De oorlog in Oekraïne raakte inwoners op het gevoel van veiligheid en de energiecrisis trof en treft mensen hard in de portemonnee. De armoede nam toe: mensen die eerst nog net rond konden komen, konden dit door gestegen energieprijzen ineens niet meer. We zagen een toename in zorgen van inwoners over bestaanszekerheid, (mentale) gezondheid en veiligheid binnens- en/of buitenshuis door toenemende spanningen tussen mensen. Niet iedereen heeft de mogelijkheid of omstandigheid om hier zelf richting aan te geven. Juist in deze tijd is de waarde van het sociaal werk van Lumens zichtbaar en voelbaar voor inwoners door op een laagdrempelige wijze ondersteuning te bieden in hun dagelijks leven. Tegen deze achtergrond spreken we onze waardering uit voor alle vrijwilligers, medewerkers en bestuur van Lumens. Ook zij hebben veerkracht getoond door steeds weer te zoeken naar mogelijkheden om inwoners en hun netwerken in wijken en buurten te kunnen blijven bereiken en ondersteunen.

Interne gang van zaken

In 2022 volgde de raad van toezicht de organisatieontwikkeling van Lumens op de voet. De vraag die centraal stond: wat is nodig aan inrichting, leiderschap en vakmanschap om huidige en toekomstige opgaven te realiseren? Veelvuldig is met de bestuurder gesproken over voortgang van de organisatieontwikkeling, in het bijzonder over het technisch ontwerp en de implementatiefase van dit traject 'Passende Organisatie' en de bijbehorende gewenste cultuurverandering. Leidend daarbij waren de maatschappelijke opgaven, missie, visie en kernwaarden van Lumens, de impact voor inwoners en medewerkers en de kansen en risico's voor Lumens.

Lumens als netwerkorganisatie

Een ding is duidelijk: om de toekomstige uitdagingen zoals polarisering, bestaansonzekerheid of radicalisering, mentale ontwrichting van jeugd en jongeren te beantwoorden, is meer samenwerking nodig tussen partners binnen het brede sociaal werk en vooral met andere sectoren zoals onderwijs, zorg, wonen en werk. Gemeenten hebben hierbij verschillende rollen: beleid, opdrachtgever, financier, soms uitvoerder en/of toezichthouder.

Lumens is actief in tientallen gemeenten. Samenwerken is niet eenvoudig en op deze schaal extra complex. Een goede strategie gericht op samenwerken was en is een belangrijke prioriteit waar de bestuurder invulling aan geeft. Vanzelfsprekend is de rvt aan dit proces verbonden. In de dialoog met de bestuurder richten we de aandacht op de kansen en risico's van Lumens om een krachtige positie na te streven en om een zo groot mogelijke impact te genereren voor de inwoners.

Strategie

Doordat de interne organisatieontwikkeling in 2022 én de doorontwikkeling van Lumens als netwerkorganisatie, beide onderdeel van de strategie 2019-2022, volop gestalte kregen in de loop van 2022, hebben bestuurder en de raad besloten deze strategie voort te zetten in 2023, om in 2023 een nieuwe meerjarenstrategie te ontwikkelen.

Overleggen raad van toezicht met de overlegorganen

In 2022 heeft de rvt zes keer overlegd, in het begin van 2022 vooral online. Tweemaal is in een wijkcentrum vergaderd, waardoor contact met vrijwilligers en inwoners op locatie mogelijk was. De agenda van de overleggen van de rvt is onder de loep genomen en bijgesteld. In ieder overleg staat nu een actueel maatschappelijk thema op de agenda waarbij, naast een presentatie van een medewerker over dit thema, ruimte is voor dialoog over de impact van dit thema op inwoners en op de strategie van Lumens.

Er hebben twee strategiesessies plaatsgevonden: één met de raad en bestuurder en een inhoudsdeskundige op het gebied van netwerkorganisaties en één met bestuurder, raad van toezicht en het MT. Aan deze tweede strategiesessie is de kennismaking van de raad met de nieuwe leden van het MT gekoppeld.

Twee leden van de raad van toezicht hebben een vergadering van de Inwonersraad bijgewoond. Deze contacten zijn van groot belang om een directere verbinding te hebben met de thema's die voor de inwoners spelen.

Twee leden van de raad van toezicht hebben het Artikel 24 overleg van de Ondernemingsraad bijgewoond.

Tijdens overleggen van de rvt vindt steeds een terugkoppeling plaats van de zaken die besproken zijn in de overleggen met de overlegorganen, dan wel uit de commissies (zie later in dit verslag).

Financiën

Financieel sluit Lumens het jaar 2022 af met een *negatief resultaat van € 129.000*. Na de verrekeningen met de bestemmingsreserve en de egaliseringsreserve is het resterende deel toegevoegd aan de algemene reserve (€ 28.000). Het weerstandsvermogen is daarmee afgenomen van 10% naar 9,3%. Dit is een noodzakelijke buffer om eventuele toekomstige onverwachte kosten op te kunnen vangen. Lumens heeft een goede en stabiele financiële positie van waaruit zij impact blijft maken voor de samenleving.

Remuneratiecommissie

Er is tweemaal overleg geweest in de remuneratiecommissie. De visie op leiderschap in een veranderende organisatie was in deze gesprekken een belangrijk thema.

Auditcommissie

De Auditcommissie richt zich in het bijzonder op toezicht op financiële zaken in relatie tot de strategie. Vaste onderdelen zijn de begroting, de jaarrekening, periodieke financiële rapportages en risicomanagement. Daarnaast is in 2022 gestart met de voorbereidingen voor de overstap naar een andere accountant.

De commissie kwam in 2022 vier keer met de bestuurder en concerncontroller bij elkaar. Jaarlijks in maart vindt een overleg plaats waarbij ook de externe accountant aansluit, waarin onder andere de jaarrekening en het accountantsverslag besproken worden. De externe accountant sluit ook aan tijdens een vergadering met de volledige raad. In die vergadering wordt de jaarrekening vastgesteld.

Commissie Kwaliteit & Veiligheid

De commissie Kwaliteit & Veiligheid heeft viermaal vergaderd in 2022. De focus lag op de volgende onderwerpen:

- RI&E (Risico-Inventarisatie en Evaluatie)
- Medewerkers-tevredenheidsonderzoek (MTO) en Plan van Aanpak dat hieruit volgt.
- Resultaten van de CIO-audit
- Jaarverslag van de vertrouwenspersoon
- Stuurinformatie met betrekking tot kwaliteit van dienstverlening
- Risicoscenario's uitgewerkt naar kwaliteit van dienstverlening
- Hercertificering NVVK (schuldhulpverlening, vroegsignalering en sociaal raadsliedenwerk)

Andere onderwerpen in 2022

Onderwerpen die buiten reeds genoemde onderwerpen aan de orde zijn geweest, zijn:

- ICT-doorontwikkeling
- Werving nieuw rvt-lid
- Ziekteverzuim
- Thema: Armoede
- Thema: Online Jeugdwerk

De raad van toezicht en commissies

De raad van toezicht bestond in 2022 uit de volgende leden:

Ed Rutters	Voorzitter	
Barbara Geurtsen	Vice-voorzitter	afgetreden per 30-06-2022
Lilian Linders	Lid, vice-voorzitter vanaf 1-7-2022	
Jaap van der Pol	Lid	
Arlène Denissen	Lid	
Bas Martens	Lid	toegeleden vanaf 1-7-2022

Barbara Geurtsen heeft per 30 juni 2022 afscheid genomen in verband met het verstrijken van twee zittingstermijnen. Per 1 juli 2022 is Bas Martens benoemd als rvt-lid.

De raad van toezicht kent de volgende commissies:

- Remuneratiecommissie (Ed Rutters, Lilian Linders)
- Agendacommissie (Ed Rutters, Lilian Linders)
- Auditcommissie (Arlène Denissen, voorzitter en Barbara Geurtsen/Bas Martens)
Concerncontroller neemt deel.
- Commissie Kwaliteit & Veiligheid (Jaap van der Pol, voorzitter en Lilian Linders)
Kwaliteitsfunctionaris sluit hierbij aan.

De commissies hebben overleg met de bestuurder, bereiden onderwerpen voor en brengen advies uit aan de raad van toezicht. De bestuurssecretaris neemt deel aan de agendacommissie en de commissie Kwaliteit en Veiligheid.

Zelfevaluatie

De laatste zelfevaluatie vond plaats op het snijvlak van 2021 en 2022. Tijdens de zelfevaluatie lag de nadruk op de wijze waarop de raad van toezicht verbonden wil zijn met de organisatie en omgeving van Lumens. Afspraken zijn gemaakt om in samenspraak met de bestuurder vaker aanwezig te zijn bij interne en externe bijeenkomsten, de maatschappelijke opgaven nadrukkelijker als vertrekpunt te nemen en de agenda aan te passen, waardoor er meer ruimte ontstaat voor casuïstiek en dialoog over heersende dilemma's. In de zelfevaluatie is ook stilgestaan bij de uitdagingen van Lumens en de betekenis daarvan voor het toekomstig profiel van een nieuw lid van de raad van toezicht.

Een nieuwe zelfevaluatie wordt in 2023 gepland.

Professionalisering

Leden van de raad van toezicht hebben deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten in het kader van ontwikkeling en scholing, waaronder:

- Interne bijeenkomst 'Evaluatie rvt'
- NVTZ - sessie 'Informatiebijeenkomst Wtza/intern toezicht'
- NVTZ - regiobijeenkomst 'Arbeidsmarkt'
- Erasmus CMD - Intervisie - Terugkombijeenkomst bestuur en Governance opleiding
- Movisie - Congresfestival Sociale Basis

- TIAS - Opleiding voor toezichthouders en commissarissen
- NVTZ - ALV Ledenfestival - Thema: Toezicht op netwerkorganisaties
- NVTZ - ALV Ledenfestival - Thema: Grensverleggend toezicht
- NVTZ – Evaluatie en actualisatie kwaliteitskader en de rol van de rvt

Zichtbaar en aanspreekbaar

De raad van toezicht is zichtbaar op- en bereikbaar via de website van Lumens. Ook de toezichtvisie is daar te downloaden.

Tot slot

Een stevige en veerkrachtige sociale basis is van waarde voor iedereen en in het bijzonder voor mensen die in de huidige tijd van toenemende onzekerheid en armoede ondersteuning kunnen gebruiken. Nogmaals dank voor ieders waardevolle inzet voor de inwoners in ons werkgebied.

Namens de raad van toezicht,

Ed Rutters, voorzitter

Lilian Linders, vice-voorzitter

Financiële positie

Balanssamenstelling en financiële kengetallen

In onderstaand overzicht is een analyse opgenomen van de financiële positie en de belangrijkste kengetallen:

Balanssamenstelling (in € 1000)					
Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste Activa	929	856	756	1.009	1.042
Kortl. Vorderingen	1.469	1.058	1.246	686	946
Liquide middelen	1.593	1.813	2.096	2.977	3.456
Totaal	3.991	3.727	4.099	4.672	5.444

Algemene reserve	955	1.267	1.463	1.889	1.917
Egalisatiereserve	-	-	-	46	34
Bestemmingsreserve	-	-	-	145	-
Voorzieningen	458	577	351	368	359
Kortl. Schulden	2.578	1.883	2.285	2.224	3.134
Totaal	3.991	3.727	4.099	4.672	5.444

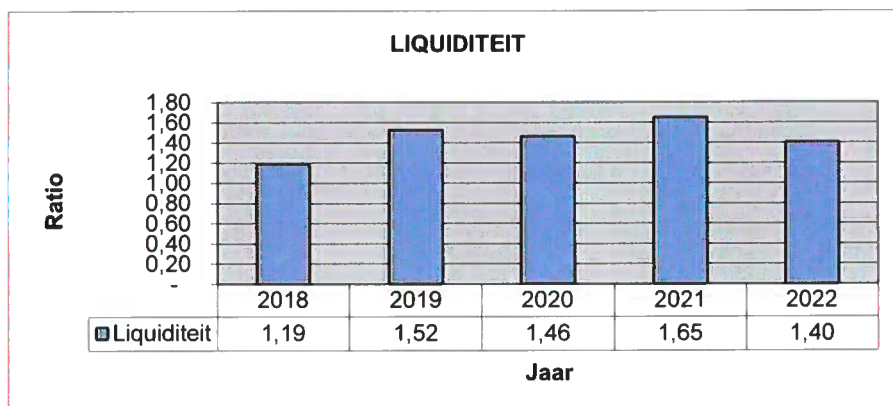
Kengetallen					
Werkkapitaal	484	988	1.057	1.439	1.268
Liquiditeit	1,19	1,52	1,46	1,65	1,40
Weerstandsvermogen	5,0%	6,9%	8,4%	10,0%	9,3%
Solvabiliteit	23,9%	34,0%	35,7%	44,5%	35,8%

Het weerstandsvermogen bedraagt ultimo 2022 9,3%. De doelstelling is om het weerstandsvermogen tussen de 5% en 10% te houden. In 2022 is dit gerealiseerd.

Liquiditeit

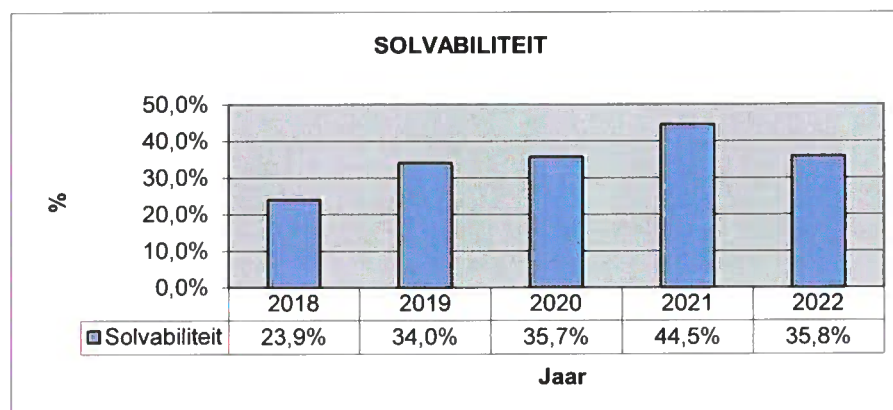
De liquiditeitsratio ((kortlopende vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden) is in 2022 ten opzichte van 2021 gedaald. Zowel het saldo van de liquide middelen en de kortlopende vorderingen als het saldo van de kortlopende schulden nam toe, maar de kortlopende schulden namen het meest toe. In 2022 zijn de kortlopende vorderingen 0,3 mln hoger, o.a. omdat door gemeenten toegezegde compensatie arbeidsmarkttoeslag nog niet ontvangen is. Daarnaast namen de liquide middelen toe met 0,5 mln. De kortlopende schulden zijn in 2022 0,9 mln toegenomen. Dit houdt verband met o.a. de pensioenen die m.i.v. 2022 per balansdatum 0,15 mln hoger zijn doordat de afrekeningmethode is aangepast. Daarnaast zijn de vooruitontvangen subsidies 0,45 mln hoger dan in 2021. Ook is de reservering van vakantiegeld 0,1 mln hoger, vanwege de wijziging in beleid en er met ingang van 2022 ook plusuren mee overgenomen mogen worden naar het nieuwe jaar. Het crediteurensaldo per balansdatum was 0,2 mln hoger dan in 2021.

De liquiditeitsratio laat in meerjarenperspectief het volgende beeld zien:

Solvabiliteit

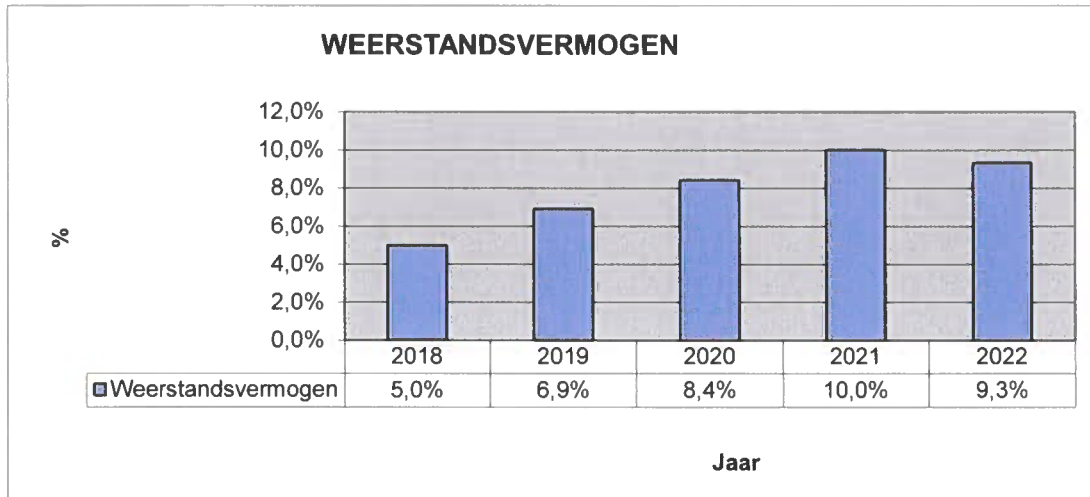
Het verloop van de solvabiliteit in de tijd gezien is als volgt:

Door de stijging van de kortlopende schulden, als onderdeel van het balanstotaal, neemt de solvabiliteitsratio af.

Onze primaire maatstaf voor de solvabiliteit betreft de weerstandspositie. Onze weerstandspositie (algemene reserve uitgedrukt als % van de totale omzet) daalt doordat de algemene reserve met 1% stijgt en de omzet met 9% stijgt.

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen, in de tijd gezien, is opgenomen in onderstaande grafiek:

Vergelijking genormaliseerd exploitatieresultaat 2022 versus genormaliseerd exploitatieresultaat 2021

	Realisatie 2022		% Realisatie 2021	%
OPBRENGSTEN				
Projectsubsidies	17.783.100	86%	16.926.383	90%
Opbrengst scholen	627.325	3%	612.274	3%
Opbrengst bedrijven	1.950	0%	420	0%
Opbrengst fondsen	91.140	0%	147.471	1%
Opbrengts samenwerkingen	107.868	1%	-	0%
Overige opbrengsten	1.818.665	9%	990.895	5%
Overige baten	147.630	1%	208.174	1%
TOTAAL OPBRENGSTEN	20.577.678	100%	18.885.617	100%
KOSTEN				
Personeelskosten	14.866.785	72%	12.816.591	68%
Afschrijvingen	282.516	1%	224.357	1%
Overige bedrijfskosten	3.712.805	18%	3.467.346	18%
Activiteitenkosten	1.671.062	8%	1.571.603	8%
TOTAAL KOSTEN	20.533.168	100%	18.079.897	96%
Genormaliseerd resultaat	44.510	0%	805.720	4%
Mutatie personele voorzieningen	172.815-		168.132-	
Financiële baten en lasten	21.671-	0%	15.284-	0%
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	149.976-	-1%	622.304	3%
Resultaat Overige effecten	16.444		-	
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	4.035	0%	4.817-	0%
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	129.497-	-1%	617.487	3%
Buitengewone baten en lasten	-	0%	-	0%
RESULTAAT NA BELASTINGEN	129.497-	-1%	617.487	3%

Resultaatanalyse 2022 ten opzichte van 2021

Hieronder geven wij een beknopte toelichting op de verschillen tussen het resultaat 2022 en het resultaat 2021.

Opbrengsten

De opbrengsten (genormaliseerd) zijn ten opzichte van 2021 met 1,7 mln gestegen. De belangrijkste verklaring hiervoor zijn de extra opdrachten die Lumens heeft uitgevoerd en de overige opbrengsten (horeca/verhuur/programming) die met 0,8 mln zijn gestegen t.o.v. 2021, omdat in 2021 nog sprake was van beperkingen vanwege corona.

Personeelskosten

De personeelskosten (na de correctie van de personele voorzieningen) stijgen 16% (2,1 mln), deels het gevolg van de stijging in fte's (11 fte meer ingezet). De overige personeelskosten stegen met 1 mln o.a. door: de stijging van de kosten van inhuur van derden met 0,6 mln (vervanging langdurig zieken, lastig in te vullen vacatures en de externe begeleiding van het organisatieontwikkeltraject), de stijging van de kosten voor opleidingen/deskundigheidsbevordering met 0,2 mln (m.n. voor een inhaalslag op de deskundigheidsbevordering die gemaakt is na de corona-jaren, waarin dit minder was (vanuit bestemmingsreserve)). Ook de reiskosten, de kosten voor vrijwilligers en stagiaires en de kosten voor werving & selectie stegen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2022 hoger dan in 2021. De investeringen in 2021 waren met name op het eind van het jaar gedaan dus deze waren maar minimaal zichtbaar in de afschrijvingskosten in 2021. Daarnaast zijn in 2022 weer nieuwe investeringen gedaan.

Overige bedrijfskosten

Per saldo is de stijging op overige bedrijfskosten 0,2 mln. Dit heeft met name te maken met een toename van automatiseringskosten (180k, meer abonnementskosten, kosten overgang van Citrix naar Office 365 en Wifi accesspoints) en van extra schoonmaakkosten (76k, in 2021 lager vanwege corona-beperkingen/gesloten locaties).

Activiteitenkosten

De activiteitenkosten hangen nauw samen met de verstrekte opdrachten en het daaraan gekoppelde activiteitenbudget. Ook de inkoop horeca valt onder de activiteitenkosten. De stijging ten opzichte van 2021 betreft met name de inkoop van de horeca (+ 142k). Deze was in de afgelopen jaren lager in verband met de corona-beperkingen, in 2022 was deze weer op het 'oude' niveau.

Resultaatanalyse 2022

Vergelijking exploitatieresultaat 2022 versus begroting 2022

	Realisatie 2022	%	Begroting 2022	%
OPBRENGSTEN				
Projectsubsidies	17.783.100	86%	16.303.896	85%
Opbrengst scholen	627.325	3%	557.757	3%
Opbrengst bedrijven	1.950	0%	60.195	0%
Opbrengst fondsen	91.140	0%	126.000	1%
Opbrengst samenwerkingen	107.868	1%	104.506	1%
Overige opbrengsten	1.818.665	9%	1.875.011	10%
Overige baten	147.630	1%	54.332	0%
TOTAAL OPBRENGSTEN	20.577.678	100%	19.081.697	100%
KOSTEN				
Personeelskosten	14.866.785	72%	13.904.576	73%
Afschrijvingen	282.516	1%	312.896	2%
Overige bedrijfskosten	3.712.805	18%	3.661.249	19%
Activiteitenkosten	1.671.062	8%	1.190.976	6%
TOTAAL KOSTEN	20.533.168	100%	19.069.697	100%
Genormaliseerd resultaat	44.510	0%	12.000	0%
Mutatie personele voorzieningen	172.815-			
Financiële baten en lasten	21.671-	0%	12.000-	0%
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	149.976-	-1%	-	0%
Resultaat Overige effecten	16.444	0%		0%
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	4.035	0%	-	0%
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	129.497-	-1%	-	0%
Buitengewone lasten	-	0%	-	0%
RESULTAAT NA BELASTINGEN	129.497-	-1%	-	0%

Resultaatanalyse 2022 ten opzichte van begroting 2022

Het resultaat is lager dan begroot. De opbrengsten waren 8% hoger dan begroot en de totale kosten waren eveneens 8% hoger. De mutatie personele voorzieningen betrof echter 173k, met een negatief resultaat als gevolg. Eind 2021 is er een bestemmingsreserve van 145k gevormd voor deskundigheidsbevordering, welke in 2022 volledig is ingezet. Het negatief resultaat van de exploitaties kan verrekend worden met de egaliseringsreserve. Na deze verrekeningen neemt de algemene reserve toe met 28k. Hieronder geven wij een beknopte toelichting op de verschillen tussen het resultaat 2022 en de begroting 2022.

Opbrengsten

De opbrengsten waren ten opzichte van de begroting 8% hoger (1,5 mln). De omzetsijging kwam voor het belangrijkste deel voort uit extra opdrachten die aan Lumens verstrekt zijn (o.a. NPO gelden, uitbreiding Dynamo Jeugdwerk, Vluchtelingenwerk en Maatschappelijke diensttijd). De 'Overige opbrengsten' komen 0,05 mln lager uit, een oorzaak hiervan is de eliminatie van de interne verhuur in de geconsolideerde jaarrekening (0,2 mln), deze worden in de begroting namelijk wel meegenomen als opbrengst en kosten.

Personeelskosten

De afwijking op personeelskosten is 1 mln (hoger dan begroot). Dit hangt samen met een toename van de omvang van het personeelsbestand (vanwege de uitbreiding van opdrachten). Een aantal vacatures bleek lastig in te vullen en is ingevuld door 'personeel niet in loondienst', ook zijn langdurig zieke medewerkers vervangen door 'personeel niet in loondienst' zodat de uitvoering van de opdrachten niet in gevaar kwam. Verder zijn er in de doorontwikkeling van de organisatie een aantal externen ingezet. Hierdoor is er een overschrijding op 'inhuur personeel derden' ten opzichte van begroot. Er zijn in 2022 daarnaast meer kosten gemaakt op scholing & deskundigheidsbevordering, dit betreft de inhaalslag die gemaakt is na alle coronabeperkingen (vanuit bestemmingsreserve).

De mutatie op de personele voorzieningen bedraagt 0,2 mln. Deze zijn als incidentele kosten opgenomen.

Afschrijvingen

De afschrijvingen in 2022 zijn lager dan begroot, o.a. door een later moment van investeren en in gebruik name. Daarnaast is een aantal geplande investeringen uitgesteld/vervallen.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten komen ten opzichte van de begroting 1% hoger uit. De huisvestingskosten en de automatiseringskosten zorgden voor een overschrijding. Dit had met name te maken met een stijging van de ICT-abonnementskosten, Wifi-verbindingen accesspoints en de overstap van Citrix naar Office 365 en diverse aangebrachte verbeteringen op locaties. De algemene kosten vielen lager uit. Ook speelt de eliminatie van de interne huurkosten een rol bij de overige bedrijfskosten (0,2 mln), deze worden namelijk wel begroot, maar in de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd (0,2 mln).

Activiteitenkosten

De activiteitenkosten bewegen mee met hoe invulling gegeven wordt aan de uitvoering van de opdrachten (hoogte van het activiteitenbudget). Daarnaast valt de inkoop van de horeca onder de activiteitenkosten. De activiteitenkosten waren in 2022 0,5 mln hoger dan begroot, dit hing samen met de uitvoering van de opdrachten.

**GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING**

2. GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2022
(na verwerking van het resultaat)

ACTIVA

in euro's		<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Materiële vaste activa			
Gebouwen	1.	514.734	408.947
Inventaris en apparatuur	1.	160.922	207.074
Automatisering	1.	223.473	263.734
Activa in uitvoering	1.	25.333	<u>28.196</u>
		924.462	907.951
Financiële vaste activa			
Overige effecten	2.	<u>117.834</u>	<u>101.390</u>
		117.834	101.390
Vlottende Activa			
Handelsdebiteuren	3.	117.249	89.327
Te vorderen subsidies	4.	397.675	287.581
Overige vorderingen en overlopende activa	5.	431.126	<u>308.753</u>
		946.050	685.661
Liquide Middelen	6.	3.456.354	2.977.088
TOTAAL ACTIVA		<u><u>5.444.700</u></u>	<u><u>4.672.090</u></u>

PASSIVA

in euro's

31-12-2022

31-12-2021

Eigen vermogen

Eigen vermogen	7.	<u>1.950.631</u>	<u>2.080.128</u>
		1.950.631	2.080.128

Voorzieningen	8.	358.800	367.913
----------------------	----	---------	---------

Kortlopende schulden

Crediteuren		564.588	318.611
Belastingen en premies sociale verzekeringen	9.	939.085	753.063
Vooruitontvangen subsidies	10.	573.952	119.210
Overige schulden en overlopende passiva	11.	<u>1.057.644</u>	<u>1.033.165</u>
		3.135.269	2.224.049

TOTAAL PASSIVA

5.444.700

4.672.090

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2022

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
OPBRENGSTEN		
Baten	12. 18.611.383	17.686.548
Overige opbrengsten	13. 1.818.665	990.895
Overige baten	14. 147.630	208.174
TOTAAL OPBRENGSTEN	<u>20.577.678</u>	<u>18.885.617</u>
KOSTEN		
Personeelskosten	15. 15.039.600	12.984.723
Afschrijvingen	16. 282.516	224.357
Overige bedrijfskosten	17. 5.383.867	5.038.949
TOTAAL KOSTEN	<u>20.705.983</u>	<u>18.248.029</u>
BEDRIJFSRESULTAAT	128.305-	637.588
Financiële baten en lasten	18. 21.671-	15.284-
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	149.976-	622.304
Resultaat Overige effecten	19. 16.444	-
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	20. 4.035	4.817-
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING NA BELASTINGEN	<u>129.497-</u>	<u>617.487</u>
Buitengewone baten en lasten	-	-
RESULTAAT NA BELASTINGEN	<u><u>129.497-</u></u>	<u><u>617.487</u></u>
Resultaatbestemming		
Toevoeging aan de algemene reserve	28.003	426.487
Onttrekking resp. toevoeging aan egaliseringsreserve	12.500-	46.000
Onttrekking resp. toevoeging aan bestemmingsreserve	145.000-	145.000
Totaal resultaatbestemming	<u><u>129.497-</u></u>	<u><u>617.487</u></u>

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2022

in euro's

	2022	2021
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	128.305-	637.588
Afschrijvingen en overige waardeverandering MVA	282.516	224.357
Afname/toename werkkapitaal:		
- Debiteuren	27.922-	1.094-
- Te vorderen subsidies	110.094-	305.451
- Overige vorderingen en overlopende activa	122.373-	256.217
- Voorzieningen	9.113-	17.104
- Crediteuren	245.977	113.328
- Sociale lasten en belastingen	186.022	515-
- Vooruitontvangen / te betalen subsidies	454.742	120.461-
- Overige schulden	24.479	53.674-
Totaal mutatie werkkapitaal	641.718	516.356
Financiële baten en lasten	21.671-	15.284-
Vennootschapsbelasting	4.035	4.817-
Buitengewone baten en lasten	-	-
Netto kasstroom (operationele activiteiten)	778.293	1.358.200
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	299.027-	477.285-
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	-
Netto kasstroom (investeringsactiviteiten)	299.027-	477.285-
Netto kasstroom	479.266	880.915
Beginstand liquide middelen per 1 januari	2.977.088	2.096.173
Eindstand liquide middelen per 31 december	3.456.354	2.977.088

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Activiteiten

Het doel van Stichting Lumens, statutair gevestigd te Eindhoven, Beemdstraat 29 en geregistreerd onder KvK nummer 17130412, is het bevorderen van de sociale kwaliteit en daarmee de maatschappelijke integratie en participatie van alle inwoners van Eindhoven en voorts al hetgeen in de ruimste zin met één en ander verband houdt, daartoe behoort en/of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Groepsverhoudingen

Stichting Lumens te Eindhoven staat aan het hoofd van een groep entiteiten. Tot de Stichting Lumens behoren de volgende entiteiten:

Geconsolideerde maatschappijen

	Statutaire zetel	Aandeel in het geplaatste kapitaal / zeggenschap
Dynamo B.V.	Eindhoven	100%
Lumens Holding B.V.	Eindhoven	100%

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Lumens zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van Stichting Lumens.

De financiële gegevens van Stichting Lumens zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat is volstaan met een verkorte exploitatierekening in de enkelvoudige jaarrekening.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

Vergelijkende cijfers

De cijfers over het boekjaar 2021 zijn, daar waar nodig, geherrubriceerd om de vergelijking met de cijfers over het boekjaar 2022 mogelijk te maken.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN DE JAARREKENING

Bij de opstelling van de jaarrekening zijn de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving 640 – Organisaties-zonder-winststreven gevolgd, waarbij voorrang is verleend aan de specifieke wet-en regelgeving en subsidievoorschriften vereist door subsidiegevers.

De jaarrekening is opgemaakt op basis van historische kostprijs. De waardering van activa en passiva geschiedt, voor zover niet anders vermeld, tegen nominale waarde.

Winsten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Verliezen worden verantwoord in het jaar waarin ze voorzienbaar zijn.

Gebruik van schattingen

Het opstellen van de jaarrekening noodzaakt de Raad van Bestuur overeenkomstig algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving tot het maken van schattingen en veronderstellingen. Deze hebben betrekking op de bedragen die zijn opgenomen voor activa en passiva per balansdatum, alsmede de verantwoording van baten en lasten gedurende de verslagperiode. De werkelijke resultaten kunnen afwijken van de geschatte bedragen.

Verbonden partijen

De stichting heeft de volgende verbonden entiteiten. De verbonden entiteiten, waarin Stichting Lumens een overwegende zeggenschap heeft, zijn betrokken in de consolidatie. Indien overwegende zeggenschap ontbreekt, zijn deze entiteiten niet in de consolidatie betrokken:

Overzicht verbonden partijen

Naam en woonplaats	Rechtsvorm	Kernactiviteit	Mate van zeggenschap
Dynamo B.V.	Vennootschap	Exploitatie onroerend goed	100,00%
Lumens Holding B.V.	Vennootschap	Bevorderen sociale kwaliteit	100,00%
Breedband Regio Eindhoven	Vennootschap	Verwerven, exploiteren en beheren glasvezel-infrastructuur	2,83%
Playing for Succes (bestuurlijke samenwerking)	Stichting	Organiseren van activiteiten gericht op het ontwikkelingsrendement van kinderen en jongeren	20,00%
Coöperatie Sociaal Werk Meierijstad U.A.	Coöperatie	Een inkoopcoöperatie met als doel het bieden van integrale dienstverlening voor maatschappelijke ondersteuning in de gemeente Meierijstad	20,00%

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De toegepaste afschrijvingsmethode is de lineaire methode, waarbij de afschrijvingen jaarlijks bepaald worden op grond van de volgende geschatte gebruiksduur per categorie.

Voor de investeringen welke zijn gepleegd door Stichting Lumens worden onderstaande afschrijvingstermijnen aangehouden:

- Gebouwen	10 - 30 jaar
- Verbouwing / installaties	10 jaar
- Inventaris	5 jaar
- Automatisering	3 jaar

Financiële vaste activa

De deelnemingen, waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde.

De kapitaalbelangen, niet zijnde deelnemingen, met een duurzaam karakter worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde en indien van toepassing onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

De onder de financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.
Over de liquide middelen kan, tenzij anders vermeld, vrij worden beschikt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd ter dekking van de salariskosten van medewerkers die op 31 december 2022 langdurig ziek zijn.

Pensioenregeling

Stichting Lumens neemt deel aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds PGGM. Stichting Lumens heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij dit bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. Er is momenteel geen inzicht in het overschot of tekort van het bedrijfstakpensioenfonds en de mogelijke gevolgen hiervan voor Stichting Lumens.

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders bepaald.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten enerzijds, en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen, tenzij anders vermeld.

Resultaatbepaling

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en de kosten en andere lasten van het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Winsten zijn verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht.

Verliezen welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Opbrengsten

Projectsubsidies

De baten zijn voor wat betreft projectsubsidies of daarmee gelijk te stellen middelen berekend aan de hand van de voorschriften voor de bekostiging/subsidiëring.

Overige

De overige opbrengsten zijn gebaseerd op het gefactureerde of doorberekende bedrag voor geleverde goederen en diensten onder aftrek van omzetbelasting en kortingen.

WNT

Voor de uitvoering van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de beleidsregel WNT en deze als normenkader bij het opmaken van de jaarrekening gehanteerd.

Bedrijfskosten

De bedrijfskosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rentebaten en -lasten en soortgelijke baten en lasten.

Belastingen

Belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekeninghoudend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet aftrekbare kosten.

Buitengewone baten en lasten

Buitengewone baten en lasten betreffen de lasten die niet zijn ontstaan uit de normale bedrijfsvoering.

Grondslagen voor de opstelling van het geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit kasgelden en banktegoeden.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris / apparatuur	Automatisering	Activa in uitvoering	Totaal
	€	€	€	€	€
<i>Stand per 1 januari</i>					
Aanschafwaarde	931.600	1.157.434	323.138	28.641	2.440.813
Cumulatieve afschrijvingen	522.653	950.360	59.404	445	1.532.862
Boekwaarde per 1 januari	408.947	207.074	263.734	28.196	907.951
<i>Mutaties in het boekjaar</i>					
Investerings	185.682	31.439	81.906	-	299.027
Afschrijvingen	79.895	77.591	122.168	2.864	282.518
Totaal mutaties in het boekjaar	105.787	-46.152	-40.262	-2.864	16.509
Desinvesteringen	-	-	-	-	-
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-	-	-
Totaal mutaties in het boekjaar	-	-	-	-	-
<i>Stand per 31 december</i>					
Aanschafwaarde	1.117.282	1.188.873	405.044	28.641	2.739.840
Cumulatieve afschrijvingen	602.548	1.027.951	181.571	3.308	1.815.378
Boekwaarde per 31 december	514.734	160.922	223.473	25.333	924.462

De afschrijvingspercentages zijn als volgt:

- Gebouwen	10,0%
- Inventaris / apparatuur	20,0%
- Automatisering	33,3%
- Vervoer	20,0%

Financiële vaste activa

2. Overige effecten

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Kapitaalbelang Breedband Regio Eindhoven	<u>117.834</u>	<u>101.390</u>

Het verloop van het kapitaalbelang Breedband Regio Eindhoven is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Stand per 1 januari	101.390	101.390
Waardevermeerdering	<u>16.444</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>117.834</u>	<u>101.390</u>

Vlottende activa

3. Handelsdebiteuren

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Handelsdebiteuren	127.358	95.188
Af: voorziening dubieuze debiteuren	<u>-10.109</u>	<u>-5.861</u>
	<u>117.249</u>	<u>89.327</u>

4. Te vorderen subsidies

Te vorderen subsidies	525.227	385.222
Voorziening projecten	<u>-127.552</u>	<u>-97.641</u>
Te vorderen subsidies	<u>397.675</u>	<u>287.581</u>

5. Overige vorderingen en overlopende activa

Nog te ontvangen bedragen	120.895	4.278
Te ontvangen bedragen UWV	191.844	168.668
Vooruitbetaalde bedragen	77.582	100.153
Waarborgsommen	15.488	15.188
Omzetbelasting	13.359	16.862
Overige	<u>11.958</u>	<u>3.604</u>
	<u>431.126</u>	<u>308.753</u>

Onder de kortlopende vorderingen zijn geen vorderingen opgenomen met een looptijd langer dan één jaar.

6. Liquide middelen

Banktegoeden	3.423.085	2.948.067
Kas	25.429	24.772
Kruisposten	<u>7.840</u>	<u>4.249</u>
	<u>3.456.354</u>	<u>2.977.088</u>

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
7. Eigen vermogen		
Eigen vermogen	<u>1.950.631</u>	<u>2.080.128</u>

Voor het verloopoverzicht van de individuele posten van het eigen vermogen wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening per 31 december 2022.

8. VOORZIENINGEN

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Overige voorzieningen	<u>358.800</u>	<u>367.913</u>
Voorzieningen	<u>358.800</u>	<u>367.913</u>

De looptijd van de voorzieningen is als volgt te specificeren:

Looptijd voorzieningen korter dan één jaar	<u>212.598</u>	<u>225.764</u>
Looptijd voorzieningen van één jaar tot vijf jaar	<u>146.202</u>	<u>142.149</u>
	<u>358.800</u>	<u>367.913</u>

De overige voorzieningen zijn als volgt te specificeren:

Voorziening langdurig zieken	<u>358.800</u>	<u>367.913</u>
	<u>358.800</u>	<u>367.913</u>

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
<i>Voorziening langdurig zieken</i>		
Stand per 1 januari	367.913	350.809
Dotatie	358.800	163.467
Vrijval	185.985-	-
Ottrekking	<u>181.928-</u>	<u>146.363-</u>
Stand per 31 december	<u>358.800</u>	<u>367.913</u>

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
9. Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonbelasting en premies sociale verzekeringen	772.923	730.250
Pensioenen	<u>166.162</u>	<u>22.813</u>
	<u>939.085</u>	<u>753.063</u>
10. Vooruitontvangen subsidies		
Vooruitontvangen subsidies	<u>573.952</u>	<u>119.210</u>
	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
11. Overige schulden en overlopende passiva		
Reservering vakantiegeld en -dagen	485.574	400.658
Te betalen personeelskosten	436.007	418.880
Nog te ontvangen facturen	58.715	118.144
Vooruitontvangen bedragen	36.291	51.076
Te betalen accountantskosten	32.250	35.880
Overige	<u>8.807</u>	<u>8.527</u>
	<u>1.057.644</u>	<u>1.033.165</u>

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN

Fiscale eenheid - omzetbelasting

Stichting Lumens maakt deel uit van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en is uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld inzake omzetbelasting van de fiscale eenheid als geheel.

Huurverplichtingen panden

Stichting Lumens huurt verschillende accommodaties van diverse verhuurders. Huurverplichtingen zijn aangegaan voor diverse looptijden. De huurverplichting is als volgt nader onder te verdelen:

- Totale verplichting looptijd korter dan één jaar: € 969.022
- Totale verplichting looptijd tussen één en vijf jaar: € 260.261
- Totale verplichting looptijd langer dan vijf jaar: € 0

Leaseverplichtingen

Stichting Lumens huurt een auto, kopieerapparaten en printers van derden. De huurverplichting is als volgt nader onder te verdelen:

- Totale verplichting looptijd korter dan één jaar: € 35.085
- Totale verplichting looptijd tussen één en vijf jaar: € 102.782
- Totale verplichting looptijd langer dan vijf jaar: € 0

ICT beheer en helpdesk ondersteuning

Stichting Lumens heeft een contract afgesloten voor ICT beheer en helpdesk ondersteuning. De afnameverplichting is als volgt nader onder te verdelen:

- Totale verplichting looptijd korter dan één jaar: € 372.325
- Totale verplichting looptijd tussen één en vijf jaar: € 515.161
- Totale verplichting looptijd langer dan vijf jaar: € 0

Overige verplichtingen

Stichting Lumens heeft meerjarige contracten afgesloten op het gebied van pay-rolling, schoonmaak, telefonie en energie. De verplichting is als volgt nader onder te verdelen:

- Totale verplichting looptijd korter dan één jaar: € 278.288
- Totale verplichting looptijd tussen één en vijf jaar: € 348.251
- Totale verplichting looptijd langer dan vijf jaar: € 0

Bankgaranties

Ten behoeve van derden zijn bankgaranties verstrekt ter hoogte van € 36.563. De verstrekte bankgaranties hebben betrekking op de huur van panden.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2022

OPBRENGSTEN

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
12. Baten		
Omzet subsidie	17.783.100	16.926.383
Omzet scholen	627.325	612.274
Omzet bedrijven	1.950	420
Omzet fondsen	91.140	147.471
Omzet samenwerking	107.868	-
	<u>18.611.383</u>	<u>17.686.548</u>
13. Overige opbrengsten		
Horeca omzet	618.426	236.032
Deelnemersbijdragen activiteiten	233.808	170.411
Verhuuropbrengsten	797.876	568.556
Programmering	168.555	15.896
	<u>1.818.665</u>	<u>990.895</u>
14. Overige baten		
Boekresultaat materiële vaste activa	-	-
Baten voorgaande jaren	76.789	140.832
Overige baten	70.841	67.342
	<u>147.630</u>	<u>208.174</u>

KOSTEN

15. Personeelskosten

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Lonen en salarissen	10.059.557	9.173.910
Pensioenlasten	956.435	869.227
Sociale lasten	1.766.557	1.565.523
Overige personeelskosten	<u>2.257.051</u>	<u>1.376.063</u>
	<u>15.039.600</u>	<u>12.984.723</u>
<i>Lonen en salarissen</i>		
Bruto lonen	8.508.556	7.725.787
Individueel keuzebudget	<u>1.551.001</u>	<u>1.448.123</u>
	<u>10.059.557</u>	<u>9.173.910</u>

Personeelsleden

Bij de stichting zijn in 2022 gemiddeld 182 FTE in dienst (2021: 173). Daarnaast zijn 9 FTE oproepkrachten en medewerkers vanuit meeruren ingezet (2021: 7 FTE).

Pensioenlasten	<u>956.435</u>	<u>869.227</u>
Sociale lasten	<u>1.766.557</u>	<u>1.565.523</u>
<i>Overige personeelskosten</i>		
Personeel niet in loondienst	1.289.473	730.945
Kosten stagiaires en vrijwilligers	49.942	37.659
Reiskostenvergoeding	152.933	140.974
Arbokosten	54.342	65.804
Scholing & deskundigheidsbevordering	313.100	113.463
Kosten werving en selectie	72.617	22.678
Dotatie personele voorzieningen	172.815	163.467
Overige personeelskosten	<u>151.829</u>	<u>101.073</u>
	<u>2.257.051</u>	<u>1.376.063</u>

16. Afschrijvingen

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Gebouwen	79.895	77.147
Inventaris en apparatuur	77.591	69.322
Automatisering	122.166	77.442
Vervoermiddelen	2.864	446
	<u>282.516</u>	<u>224.357</u>

17. Overige bedrijfskosten

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Huisvestingskosten	1.884.032	1.824.587
Kantoorkosten	1.436.858	1.213.901
Activiteitenkosten	1.671.062	1.571.603
Algemene kosten	391.915	428.858
	<u>5.383.867</u>	<u>5.038.949</u>

Huisvestingskosten

Huurkosten	788.231	744.985
Schoonmaakkosten	267.693	192.012
Gas, water en elektra	266.680	264.367
Onderhoudskosten	279.743	304.126
Klein inventaris	74.669	84.368
Belastingen en heffingen	47.884	52.148
Verzekeringen	13.823	8.934
Beveiligingskosten	52.934	23.227
Overige huisvestingslasten	92.375	150.420
	<u>1.884.032</u>	<u>1.824.587</u>

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
<i>Kantoorkosten</i>		
Kantoorbenodigdheden	8.997	12.105
Drukwerk	110.859	88.386
Automatiseringskosten	1.109.096	928.916
Contributies en abonnementen	91.561	81.494
Porti	9.367	6.724
Telefoonkosten	106.978	96.276
	<u>1.436.858</u>	<u>1.213.901</u>
<i>Activiteitenkosten</i>		
Activiteitenkosten projecten	1.431.871	1.474.811
Inkoop restaurant en horeca	239.191	96.792
	<u>1.671.062</u>	<u>1.571.603</u>
<i>Algemene kosten</i>		
Accountantskosten	50.400	50.400
Advieskosten	233.964	251.274
Juridische kosten	10.639	23.060
Kosten kwaliteit	3.607	1.485
Verzekeringen	25.338	24.007
Dotatie voorziening incurante vorderingen	4.297	5.230-
Representatiekosten	15.242	9.037
Reis- en verblijfkosten	8.007	8.244
Advertentiekosten	5.064	13.231
Lasten voorgaande jaren	2.179	43.767
Overige algemene kosten	33.178	9.583
	<u>391.915</u>	<u>428.858</u>

18. Financiële baten en lasten

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
<i>Financiële baten en lasten</i>		
Rente en kosten bank	22.015-	15.877-
Overige financiële baten en lasten	<u>344</u>	<u>593</u>
	<u><u>21.671-</u></u>	<u><u>15.284-</u></u>

19. Resultaat Overige effecten

Breedband Regio Eindhoven B.V.	<u>16.444</u>	<u>-</u>
	<u><u>16.444</u></u>	<u><u>-</u></u>

20. Belasting resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Vennootschapsbelasting boekjaar	<u>4.035</u>	<u>4.817-</u>
	<u><u>4.035</u></u>	<u><u>4.817-</u></u>

Wet Normering Topinkomens - bezoldiging topfunctionarissen

De bezoldiging van de functionarissen die over 2022 in het kader van de Wet Normering Topinkomens verantwoord worden is als volgt:

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

	J.A.M. Vonk
Functiegegevens	Bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
- Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.797
- Beloningen betaalbaar op termijn	13.608
Subtotaal	138.405
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	216.000
Totale bezoldiging 2022	138.405
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Gegevens 2021

	J.A.M. Vonk
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
- Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	121.098
- Beloningen betaalbaar op termijn	12.881
Subtotaal	133.979
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	209.000
Totale bezoldiging 2021	133.979

De WNT-norm voor 2022 bedraagt € 216.000.

Toezichthoudende topfunctionarissen

Naam	E.J. Rütters	B.C.G. Geurtsen	E.A.H.M. Linders
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Vice-voorzitter	Vice-voorzitter
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 30/06	01/01 - 31/12
Bezoldiging (*)			
Totale bezoldiging	10.050	4.188	7.538
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	32.400	10.711	21.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2021			
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Vice-voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Totale bezoldiging	8.625	7.000	5.750
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	31.350	20.900	20.900
Naam	J. van der Pol	A.E. Denissen	B.G.J.T.M. Martens
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/07 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	6.700	6.700	3.350
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21.600	21.600	10.889
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2021			
Functiegegevens	Lid RvT	Lid RvT	
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	01/07 - 31/12	n.v.t.
Totale bezoldiging	5.750	2.875	n.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	20.900	10.536	n.v.t.

(*) Voor het jaarlijks vaststellen van de hoogte van de beloning van de toezichthouders wordt de adviesregeling van Sociaal Werk Nederland opgevolgd.

**ENKELVOUDIGE
JAARREKENING**

ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2022
(na verwerking van het resultaat)

ACTIVA

in euro's

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Materiële vaste activa		
Gebouwen	1. 233.942	240.229
Inventaris en apparatuur	1. 83.340	79.772
Automatisering	1. 223.475	259.278
Vervoermiddelen	1. <u>25.332</u>	<u>28.196</u>
	566.089	607.475
Financiële vaste activa		
Deelneming in groepsmaatschappijen	2. 56.355	92.448
Overige effecten	2. <u>117.834</u>	<u>101.390</u>
	174.189	193.838
Vlottende Activa		
Handelsdebiteuren	3. 111.751	82.347
Vorderingen op groepsmaatschappijen	4. 101.000	104.000
Te vorderen subsidies	5. 397.675	287.581
Overige vorderingen en overlopende activa	6. <u>389.158</u>	<u>282.078</u>
	999.584	756.006
Liquide Middelen	7. 3.330.670	2.839.613
TOTAAL ACTIVA	<u><u>5.070.532</u></u>	<u><u>4.396.932</u></u>

PASSIVA

in euro's

		<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
Eigen vermogen			
Algemene reserve	8.	1.668.643	1.734.467
Egalisatiereserve	8.	33.500	46.000
Bestemmingsreserve	8.	<u>-</u>	<u>145.000</u>
		1.702.143	1.925.467
Voorzieningen	9.	308.590	367.913
Kortlopende schulden			
Crediteuren		528.839	309.972
Belastingen en premies sociale verzekeringen	10.	930.656	718.061
Vooruitontvangen subsidies	11.	573.952	119.210
Overige schulden en overlopende passiva	12.	<u>1.026.352</u>	<u>956.309</u>
		3.059.799	2.103.552
TOTAAL PASSIVA		<u><u>5.070.532</u></u>	<u><u>4.396.932</u></u>

ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2022

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING VOOR BELASTINGEN	187.231-	691.853
Resultaat deelneming	13. <u>36.093-</u>	<u>32.924</u>
RESULTAAT NA BELASTINGEN	<u><u>223.324-</u></u>	<u><u>724.777</u></u>

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Financiële vaste activa

De deelnemingen, waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde.

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit kapitaal, bestemmingsreserves, bestemmingsfondsen en algemene en overige reserves. Voor een nadere specificatie hiervan wordt verwezen naar de desbetreffende toelichting.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Bij de bestemmingsreserve is de volgende reserve te onderscheiden:

In 2021 is een bestemmingsreserve van € 145.000 gevormd voor deskundigheidsbevordering.

Vanwege de coronapandemie waren er verschillende opleidingen en activiteiten uitgesteld. In 2022 hebben deze alsnog plaatsgevonden om de deskundigheid, doorontwikkeling en verbinding weer op het gewenste niveau te krijgen, zodat Lumens en haar medewerkers duurzaam hun maatschappelijke bijdrage kunnen blijven leveren. De volledige bestemmingsreserve is daarvoor ingezet.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2022

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris / apparatuur	Automatisering	Vervoer	Totaal
	€	€	€	€	€
<i>Stand per 1 januari</i>					
Aanschafwaarde	483.177	537.635	428.437	31.441	1.480.690
Cumulatieve afschrijvingen	<u>242.948</u>	<u>457.863</u>	<u>169.159</u>	<u>3.245</u>	<u>873.215</u>
Boekwaarde per 1 januari	240.229	79.772	259.278	28.196	607.475
<i>Mutaties in het boekjaar</i>					
Investeringen	29.738	31.439	81.906	-	143.083
Afschrijvingen	<u>36.025</u>	<u>27.871</u>	<u>117.709</u>	<u>2.864</u>	<u>184.469</u>
Totaal mutaties in het boekjaar	-6.287	3.568	-35.803	-2.864	-41.386
Desinvesteringen	-	-	-	-	-
Afschrijvingen desinvesteringen	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Afschrijvingen	-	-	-	-	-
Totaal mutaties in het boekjaar	-6.287	3.568	-35.803	-2.864	-41.386
<i>Stand per 31 december</i>					
Aanschafwaarde	512.915	569.074	510.343	31.441	1.623.773
Cumulatieve afschrijvingen	<u>278.973</u>	<u>485.734</u>	<u>286.868</u>	<u>6.109</u>	<u>1.057.684</u>
Boekwaarde per 31 december	<u><u>233.942</u></u>	<u><u>83.340</u></u>	<u><u>223.475</u></u>	<u><u>25.332</u></u>	<u><u>566.089</u></u>

2. Financiële vaste activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
Deelneming in groepsmaatschappijen		
Lumens Holding B.V.	56.355	92.448
	<u>56.355</u>	<u>92.448</u>

Het verloop van de deelnemingen in groepsmaatschappijen is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
<i>Lumens Holding B.V.</i>		
Stand per 1 januari	92.448	59.524
Resultaat deelneming	<u>-36.093</u>	<u>32.924</u>
Stand per 31 december	<u>56.355</u>	<u>92.448</u>
	€	€
Overige effecten	<u>117.834</u>	<u>101.390</u>

Het verloop van de overige effecten is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Stand per 1 januari	101.390	101.390
Waardevermindering	<u>16.444</u>	<u>-</u>
Stand per 31 december	<u>117.834</u>	<u>101.390</u>

Vlottende activa

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
3. Handelsdebiteuren		
Handelsdebiteuren	121.911	88.206
Af: voorziening dubieuze debiteuren	<u>10.160-</u>	<u>5.859-</u>
	<u>111.751</u>	<u>82.347</u>

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
4. Vorderingen op groepsmaatschappijen		
Dynamo B.V.	-	-
Lumens Holding B.V.	<u>101.000</u>	<u>104.000</u>
	<u>101.000</u>	<u>104.000</u>

	2022	2021
	€	€
<i>Dynamo B.V.</i>		
Stand per 1 januari	60.379	161.553
Mutaties	<u>86.740</u>	<u>101.174-</u>
	147.119	60.379
Voorziening	<u>147.119-</u>	<u>60.379-</u>
Stand per 31 december	<u>-</u>	<u>-</u>
Over de vordering is in 2022 geen rente berekend (2021: 0,00%).		
<i>Lumens Holding B.V.</i>		
Stand per 1 januari	198.279	100.400
Mutaties	<u>4.034</u>	<u>97.879</u>
Stand per 31 december	202.313	198.279
Voorziening	<u>101.313-</u>	<u>94.279-</u>
	<u>101.000</u>	<u>104.000</u>
Over de vordering is in 2022 geen rente berekend (2021: 0,00%).		
	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
5. Te vorderen subsidies		
Te vorderen subsidies	525.227	385.222
Voorziening projecten	<u>127.552-</u>	<u>-97.641</u>
	<u>397.675</u>	<u>287.581</u>
6. Overige vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen bedragen	120.895	4.278
Te ontvangen bedragen UWV	159.543	168.668
Vooruitbetaalde bedragen	77.780	75.965
Waarborgsommen	15.488	15.188
Kasvoorschotten	150	150
Fietsenplan	1.943	967
Omzetbelasting	<u>13.359</u>	<u>16.862</u>
	<u>389.158</u>	<u>282.078</u>
7. Liquide middelen		
Bank	3.297.401	2.810.592
Kas	25.429	24.772
Kruisposten	<u>7.840</u>	<u>4.249</u>
	<u>3.330.670</u>	<u>2.839.613</u>

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
8. Eigen vermogen		
Algemene reserve	1.668.643	1.734.467
Egalisatiereserve	33.500	46.000
Bestemmingsreserve	-	145.000
	<u>1.702.143</u>	<u>1.925.467</u>

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Stand per 1 januari	1.734.467	1.200.689
Resultaatbestemming	<u>-65.824</u>	<u>533.778</u>
Stand per 31 december	<u>1.668.643</u>	<u>1.734.467</u>

Het eigen vermogen per 31 december 2022 en het resultaat over 2022 volgens de geconsolideerde jaarrekening wijkt af van het eigen vermogen per 31 december 2022 en het resultaat over 2022 volgens de enkelvoudige jaarrekening. De verschillen zijn als volgt:

	Eigen vermogen	Resultaat
Enkelvoudige jaarrekening	1.702.143	223.324-
Geconsolideerd jaarrekening	<u>1.950.631</u>	<u>129.497-</u>
Vershil	<u>248.488-</u>	<u>93.827-</u>

In de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Lumens zijn de vorderingen op groepsmaatschappijen voorzien, welke in de consolidatie geëlimineerd zijn.

Het verloop van de egalisereserve is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Stand per 1 januari	46.000	-
Resultaatbestemming	<u>-12.500</u>	<u>46.000</u>
Stand per 31 december	<u><u>33.500</u></u>	<u><u>46.000</u></u>

Het verloop van de bestemmingsreserve is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Stand per 1 januari	145.000	-
Resultaatbestemming	<u>-145.000</u>	<u>145.000</u>
Stand per 31 december	<u><u>-</u></u>	<u><u>145.000</u></u>

VOORZIENINGEN

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€
9. Voorzieningen		
Overige voorzieningen	<u>308.590</u>	<u>367.913</u>
	<u><u>308.590</u></u>	<u><u>367.913</u></u>

De overige voorzieningen zijn als volgt te specificeren:

Voorziening langdurig zieken	<u>308.590</u>	<u>367.913</u>
	<u><u>308.590</u></u>	<u><u>367.913</u></u>

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
<i>Voorziening langdurig zieken</i>		
Stand per 1 januari	367.913	350.809
Dotatie	308.590	163.467
Vrijval	181.928-	-
Onttrekking	<u>185.985-</u>	<u>146.363-</u>
Stand per 31 december	<u><u>308.590</u></u>	<u><u>367.913</u></u>

KORTLOPENDE SCHULDEN

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€

10. Belastingen en premies sociale verzekeringen

Omzetbelasting	-	-
Loonbelasting en premies sociale verzekeringen	770.126	696.174
Pensioenen	<u>160.530</u>	<u>21.887</u>
	<u>930.656</u>	<u>718.061</u>

	<u>31-12-2022</u>	<u>31-12-2021</u>
	€	€

11. Vooruitontvangen subsidies

Vooruitontvangen subsidies	<u>573.952</u>	<u>119.210</u>
----------------------------	----------------	----------------

12. Overige schulden en overlopende passiva

Reservering vakantiegeld en -dagen	472.356	385.139
Te betalen personeelskosten	419.960	391.825
Nog te ontvangen facturen	58.715	100.891
Vooruitontvangen bedragen	36.291	36.076
Te betalen accountantskosten	32.250	35.880
Schulden aan maatschappijen waarin wordt deelgenomen	-	-
Overige	<u>6.780</u>	<u>6.498</u>
	<u>1.026.352</u>	<u>956.309</u>

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST-EN-VERLIESREKENING OVER 2022

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
13. Resultaat deelneming		
Lumens Holding B.V.	<u>-36.093</u>	<u>32.924</u>
	<u><u>-36.093</u></u>	<u><u>32.924</u></u>

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening van Stichting Lumens. De jaarrekening 2022 is door de Raad van Bestuur vastgesteld op 15 maart 2023.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het goedkeuren van de jaarrekening. De jaarrekening 2022 is door de Raad van Toezicht goedgekeurd in de vergadering van 24 maart 2023.

Resultaatbestemming 2022

Na goedkeuring door de Raad van Toezicht is het resultaat over 2022 als volgt verdeeld:

	€
Onttrekking aan de algemene reserve	65.824-
Onttrekking aan egalisatiereserve	12.500-
Onttrekking aan bestemmingsreserve	<u>145.000-</u>
	<u><u>223.324-</u></u>

Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De jaarrekening 2022 is door de Raad van Bestuur vastgesteld in de vergadering van 15 maart 2023.

Mevr. J.A.M. Vonk
Raad van Bestuur

De jaarrekening 2022 is door de Raad van Toezicht goedgekeurd in de vergadering van 24 maart 2023.

Dhr. Mr. E.J. Rutters
Voorzitter Raad van Toezicht

Mevr. Dr. E.A.H.M. Linders
Vice-voorzitter Raad van Toezicht

Mevr. A.E. Denissen MBA EMFC RC
Lid Raad van Toezicht

Dhr. J. van der Pol
Lid Raad van Toezicht

Dhr. B.G.J.T.M. Martens
Lid Raad van Toezicht

OVERIGE GEGEVENS

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire regeling resultaatbestemming

Er is geen statutaire regeling inzake de resultaatbestemming.

Controleverklaring

De controleverklaring bij de jaarrekening 2022 is opgenomen op de volgende pagina.

BIJLAGE

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting Lumens

Verklaring over de in het jaarrapport 2022 opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de in het jaarrapport 2022 opgenomen geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening 2022 van Stichting Lumens te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in het jaarrapport opgenomen geconsolideerde en enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Lumens op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

Daarnaast delen wij mede dat de subsidiegelden zijn besteed conform het doel waarvoor deze beschikbaar zijn gesteld.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2022.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst-enverliesrekening over 2022.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Lumens zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controle-aanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Lumens en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij constateren dat het bestuur beschikt over een geformaliseerde frauderisicoanalyse.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem geëvalueerd en in het bijzonder de frauderisicoanalyse alsook de gedragscode en klokkenluidersregeling. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Op basis van deze werkzaamheden en het in de controlestandaarden veronderstelde risico, hebben wij de veronderstelde frauderisico's overwogen met betrekking tot het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management, inclusief of er indicaties zijn voor tendentie bij het management van de entiteit die mogelijk een risico vormt op een afwijking van materieel belang in de verslaggeving die het gevolg is van fraude.

Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van dit frauderisico zijn gericht op een evaluatie van de opzet en de implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen om dit risico te beperken. Daarnaast zijn door ons de volgende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management:

- Het evalueren van de oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management bij het maken van de in de financiële overzichten opgenomen schattingen zoals voorzieningen.
- Het beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van de entiteit.
- Het toetsen of specifieke journaalboekingen en andere aanpassingen die gedurende het jaar of tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.
- Het toetsen of specifieke (op basis van fraudekarakteristieken) journaalboekingen en andere aanpassingen die gedurende het boekjaar en tijdens het opstellen van de financiële overzichten zijn aangebracht aanvaardbaar zijn

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij de bestuurder en de raad van toezicht.

Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controle-aanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de entiteit door inlichtingen in te winnen bij het bestuur en de concerncontroller en het lezen van notulen.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de volgende wet- en regelgeving overwogen: naleving van het (vennootschaps)belastingrecht en regelgeving voor financiële verslaggeving, de vereisten in het kader van RJ 640 en de subsidievoorwaarden aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de jaarrekening.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de jaarrekening.

Daarnaast is Stichting Lumens onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de jaarrekening, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening, zijn beperkt tot:

- Het bestuur en, in voorkomend geval, de raad van toezicht vragen of de stichting dergelijke wet- en regelgeving naleeft.
- De eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controle-aanpak continuïteit

De raad van bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode van twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van de raad van bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van de raad van bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben en de raad van bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.

- Nagaan of de raad van bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- Evalueren van de voor 2023 begrote operationele resultaten en daaraan gerelateerde kasstromen en van de verwachtingen voor het jaar 2024 rekening houdend met ontwikkelingen in de branche en onze kennis uit de controle.
- Het analyseren van de financiële positie per ultimo boekjaar en ten opzichte van voorgaand jaar op indicatoren die kunnen duiden op significante continuïteitsrisico's. De financiële ratio's van de stichting zoals deze zijn opgenomen op pagina 21 van het jaarrapport 2022 zijn een belangrijk onderdeel van deze analyse.
- Het inwinnen van inlichtingen van de raad van bestuur over zijn kennis van significante continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsanalyse.
- Kennis nemen van de beschikkingen die zijn ontvangen van de gemeenten voor het jaar 2023.

Op basis van deze procedures hebben we geen bevindingen met betrekking tot het vermogen van de entiteit om haar continuïteit te handhaven.

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen andere informatie

Het jaarrapport omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- Jaarverslag 2022 raad van toezicht
- Financiële positie
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven en de bepalingen krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Maastricht-Airport, 24 maart 2023

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: P.G.M. Retra AA